Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Ғазета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. | № 218 (7. 007) | 1989 йил 23 сентябрь, шанба | Баҳоси 3 тийин

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

Депутатлар орасидан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси лавозимига муносиб номзодларни Тошкент шаҳар Советининг сессияси кўриб чиқиши учун ҳавола этиш юзасидан таклифларни кўриб чиқиш, умумлаштириш ва тайёрлаш комиссиясига бир қатор меҳнат коллективларидан таклифлар олинди. Ана шу лавозимга В. И. Ленин номли Тошкент метрополитени коллективи метрополитен бошлиғи Шоиноят Раҳимович Шоабдураҳимовни, «Ташгорстрой» территориал қурилиш бошқармаси коллективи Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Озод Ҳожиевич Асқаровни, 12-автопарк коллективи Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Мансур Маҳмудович Алиевни кўрсатди.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг

КПСС Марказий Комитети Пленумида 1989 йил 20 сентябрда сўзлаган якунловчи нутқи

Партия Марказий Комитетининг ушбу Пленумига қўйилган масалалар муҳокамасини қисқача якунлашга ижозат бергайсизлар. Бу Пленум муҳокама этилган масалаларнинг характери жиҳатидан ҳам, шу икки кун мобайнида бу ерда ҳукм сурган муҳит жиҳатидан ҳам уни қайта қуриш сиёсатини амалга ошириш, бу сиёсий йўлни турмушга татбиқ этиш соҳасидаги муҳим палла деб баҳоласа арзийди, десам фикримга қўшиларсизлар. Мана шу сабабларга кўра, бу Пленум тарихимизда, партияни мустаҳкамлаш ишида муҳим роль ўйнай олишига аминман.

Аввало, Марказий Комитет Пленуми умуман КПССнинг миллий масаладаги янги сиёсатини маъқуллаганлигини мамнуният билан қайд этмоқчиман. Бу — катта воқеа. Биз бу масалага узоқ вақт, мураккаб шароитда тайёргарлик кўрдик, аммо энди бизда ижтимоий тараққиётнинг шу мураккаб соҳасида аниқ ҳаракат программаси бор. Бу соҳада биз мамлакатнинг бутун халқига ва барча миллатларига тааллуқли бўлган катта сиёсатнинг энг ўткир қиррасига чиқиб боряпмиз.

Дадил айтиш мумкинки, партия билан халқ бажонидил қўллаб-қувватлаган программа миллий сиёсатни янгилаш, федерацияни ҳамма халқларимизнинг манфаатларини кўзлаб янгилаш учун яхши асос бўлиб хизмат қила олади.

Бу программа халқлар Совет Иттифоқи доирасида социалистик ўзгартишлар йўлида яратган ҳамма нарсаларни улоқтириб ташлаш бир ёқда турсин, балки, аксинча, табиий ва узвий равишда ўзига сингдириб олаётганлиги муҳим, деб ўйлайман. Бу — новаторлик программаси эканлиги ҳам муҳимдир. У реалликларни ҳисобга олади ва ҳозирги эҳтиёжларга мос келади. Унинг илмийлиги ва ҳаётийлиги боиси ҳам мана шунда, шу сабабли у бажонидил қўллаб-қувватланди ва амалга оширила борган сайин биз ўйлагандек самаралар беришига аминман.

Энди қўлимизга программани олганимиздан сўнг, партия катта ишлар қилиши керак. Агар миллатлараро муносабатлар, федерацияни ривожлантириш ва такомиллаштириш масалалари билан кун сайин, обдон шуғулланмасак, кўп миллатли мамлакатимизда қайта қуришнинг муваффақиятига умид боғлай олмаймиз. Худди шунингдек, федерациянинг ҳамма муаммолари фақат қайта қуриш, демократиялаш, ошкоралик, социалистик жамиятимизни янгилаш йўлида муваффақиятли ҳал этилиши мумкин. Бу ўринда жуда узвий, жонли алоқа бор, мана шуни биз амалий ишимизда эътиборга олишимиз керак.

Бу масалаларни ҳал этишдаги сусткашлик ҳозирнинг ўзидаёқ қайта қуриш сиёсатини амалга ошириш борасидаги амалий ишларга салбий таъсир қила бошлаганини кўриб турибмиз. Мамлакатдаги вазиятнинг бутун мураккаблигини, миллатлараро муносабатларда кескинлик мавжуд бўлган, нормал меҳнат мароми бузилган жойларда вазиятни нормаллаштиришни таъминлаш учун кескин чора-тадбирлар кўриш зарурлигини сезиб турибмиз.

Кескин ҳаракат қилиш керак — бу фикрга ҳамма қўшилади. Бироқ, назаримда, бу масалага бироз тўхтаб ўтишга ижозат бергайсизлар, шу масалада биз ҳаммамиз кескинликни бир хил тушунаётганимиз йўқ. Баъзан бу сўз эскича усулда талқин этилмоқда: «Кескин ҳаракат қилиш» деганда кимлардандир дарҳол ўч олишни тушунадилар. Бироқ, ҳозир, қайта қуриш шароитида кескинлик аввало ўйлаб қўйилган ҳамма режаларимизни изчиллик билан амалга оширишни назарда тутади. Бу эса ҳаммамиздан зўр куч-ғайрат, ақл-идрокни, таъбир жоиз бўлса, мардликни талаб қилади. Чунки биз ҳозир қайта қуришнинг энг масъулиятли босқичида турибмиз, бу босқичда бутун жамиятнинг манфаатларига тааллуқли ишлар қилинмоқда, одамлар вазиятнинг ёмонлашувидан хавфсирамоқдалар, бундай мулоҳазалар учун, очиғини айтганда, аниқ асослар бор. Бироқ, биз демократик усуллар билан изчил ҳаракат қилмасак, у тарафга ҳам, бу тарафга ҳам оғмай, юришни секинлаштирмай, тўхтаб қолмай, қадам-бақадам олға бормасак, туб революцион ўзгартишларга эришиб бўлмайди. Ўзини қайта қуришнинг, социалистик жамиятни янгилашнинг ихлосманди деб ҳисоблайдиган ҳар бир киши учун энг муҳими мана шундан иборат.

Бундан докладда айтилган нарса келиб чиқади: ҳозир ҳамма масалаларни демократия вазиятида ҳал қилиш, одамлар билан мулоқотда бўлиш ва уларни амалий вазифаларни ҳал қилиш манфаатларини кўзлаб, партия теварагида бирлаштириш керак. Миллий масалаларга ёндашишда бошқача йўлга ўтиб бўлмайди. Ўртоқлар, биз сиёсий усулларни, ташкилотчилик ишини, одамларнинг иштироки ва ҳиссасига таянадиган янги услубни ўзлаштириб олишимиз лозим.

Ниҳоят, бу ерда шуни яна бир бор айтиб ўтмоқчиман — буни коммунистлар, барча меҳнаткашлар билиб қўйишлари керак, — биз партия қайта қуриш сиёсатини эълон қилиш туфайли, эндиликда жамиятни бирлаштириш, амалий вазифаларни ҳал қилиш соҳасида ижобий ишлар билан орттирган обрўни мустаҳкамлаш учун уни янгилашимиз зарур.

«Таг-туби билан бузиб ташлайлик» деган шиор бизга тўғри келмайди, ҳозирги жамиятни революцион янгилаш вазифалари бошқача ҳал этилиши керак. Биз олға борар эканмиз ҳа деб орқага қайрилиб қарайверишимиз ўзимиз бошлаган йўлда чигалликлар ва қийинчиликлардан чўчишимиз, оз бўлмаса ўзимизни янглишган деб ҳисоблашимиз ҳам ярамайди.

Биз қайта қуриш, жамиятни янгилаш вазифаларини ҳал қилиш учун Марказий Комитетни, партияни, бутун жамиятни жипслаштиришимиз, бизни ўтмишга судрамоқчи, орқага тортмоқчи бўлганларга ҳам, сиёсат ва жиддий ишлар ўрнига авантюрачилик концепцияларини таклиф қилаётганларга ҳам ён бермай, қатъият билан олға боришимиз керак.

Ҳозирги Пленум жамиятдаги туб ўзгаришлар босқичида Марказий Комитет ўз ролини тушунаётганини кўрсатди. Буни мен муҳим ғалаба, деб таъкидламоқчиман, чунки партиядаги, бутун жамиятдаги ишлар қандай бориши Марказий Комитетнинг позициясига, унда қандай жараёнлар кечаётганлигига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади.

Бу ерда ошкора, рўй-рост гурунг бўлди. Баъзи гапларга қўшилиш, баъзиларга қўшилмаслик мумкин. Регионлар тараққиётининг айрим муаммолари қўйилишидан тайёрга айёрлик ҳиди келгандек бўлди. Аммо мен ҳаммасини, айтилган барча гапларни кўриб чиқиш учун қабул қилган бўлур эдим. Сиёсий поғонада, ҳукумат, хўжалик идораларининг фаолиятида, республикалар ва регионларда йўл қўйилган камчиликлар тўғрисидаги фикрлар рўй-рост айтилганлиги нималардан халос бўлиш кераклигини яхшироқ кўриш имконини беради. Бу эса амалдаги манзарани чамалаш имкониятини яратади, ўйлайманки, худди шу вазиятда биз партиянинг миллий масалага оид платформасини қабул қилишга муваффақ бўлдик, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бу платформа миллий сиёсат масалаларидаги янги сўз бўлиб, миллатлараро муносабатлар каби ҳаётий муҳим соҳада қайта қуриш сиёсатига барака киритади.

Биз миллий сиёсатнинг энг муҳим масалалари хусусида бир фикрга келганлигимизни таъкидласак бўлади. Биз миллатлараро муносабатларда тўпланиб қолган ҳамма масалалар федерациямизни янада ривожлантириш доирасида, яратилган ҳамма нарсалардан фойдаланиш, республикаларнинг суверенитетига амалий мазмун бахш этиш, автоном тузилмаларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш, мамлакат барча регионларининг имкониятлари ва ҳуқуқларини ривожлантириш асосида ҳал қилиниши мумкинлигини тушуниб турибмиз.

[illegible]ини ўзи бел-[illegible]сини бойит-[illegible]лар бу мав-[illegible]қсадлар йў-[illegible] фойдаланиб қолишга уринмоқдалар, одамларнинг масаланинг моҳиятини тушуниб олишларига имкон бермаяптилар, уларни нотўғри йўлга чалғитмоқдалар. Биз ўз позициямизни мамлакат ва жаҳон олдида рўй-рост ва ҳалол айтганлигимиз, менимча, Пленумнинг катта ғалабасидир. Биз мамлакат барча халқларининг манфаатларини кўзлаб, республикаларнинг суверенитетини мустаҳкамлаш ва барча миллий тузилмаларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш кераклигини совет федерализмининг амалдаги мазмунини тўлдириш лозимлигини айтдик. Айни вақтда халқлар федерациясининг тарафдори, давлатларнинг иттифоқи тарафдори бўлган, аммо партия қурилишида ва фаолиятида федерализмни қатъиян рад қилган Лениннинг ғояларига тўла мувофиқ равишда ҳамма якдиллик билан, КПССнинг бирлиги зарур, деган фикрни билдирди.

Ўйлайманки, бу Пленум ва унинг арафасида бўлиб ўтган мунозара бу соҳадаги мавжуд диалектик алоқани яхшироқ тушуниш имконини берди. Биз одамларнинг куч-ғайратини, барча халқларнинг ҳаракатларини мамлакат ижтимоий-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга сафарбар қилиш учун республикаларнинг, регионларнинг, автоном тузилмаларнинг сиёсий ва иқтисодий ҳуқуқларини, мустақиллигини кенгайтирар эканмиз, маҳаллийлаштириш жараёнларини бошлаб юборар эканмиз, айни вақтда партия барча халқларни қайта қуриш мақсадлари теварагида бирлаштириб, жипслаштирувчилик ролини янада кўпроқ даражада бажариши кераклигига асосланамиз.

Республикалар Компартияларининг, Россия федерациясидаги партия ташкилотларининг мавқеи хусусидаги фикрлар нақадар хилма-хил бўлмасин, келиб чиқаётган саволларга бу ерда равшан жавоб берилди. Биз қабул этилган қарорларга асосланиб ҳаракат қилишимиз керак. Қолганларини партиянинг XXVIII съездига тайёргарлик босқичида ўйлаб кўрамиз.

Пленум бизнинг туб масаладаги позициямизни аниқ ва равшан тасдиқлади: биз миллатлар ва халқларнинг, қаерда яшаши ва меҳнат қилишидан қатъи назар барча миллатларга мансуб кишиларнинг тенг ҳуқуқлилиги тарафдоримиз. Шу жиҳатдан олганда ҳам рус тилининг роли хусусида қабул қилинган қарор муҳимдир. Биз жамиятда ҳукм сураётган кайфиятни пайқаб олиб, ифодалаб бердик ва бу қарор, айтиш мумкинки, барқарорлаштирувчи аҳамиятга эга бўлади.

Ўртоқлар, биз ҳозир федерацияни чуқур ўзгартириш йўлига ўтаётган бир пайтда чегараларни ҳеч қандай қайта бичишга берилмай, миллий тузилмаларнинг шаклларини ўзгартирмай шундай қилиш муҳимлигини одамларга ҳалол айтиш билан ҳам тўғри иш қилдик, деб ўйлайман. Ҳозир уларнинг ҳуқуқларини амалий мазмун билан тўлдириш муҳимдир, шундан кейин эса келгусида, чамаси, анчагина мунозара бўлади. Таҳрир комиссиясининг мажлисида айтганимдек, келинглар, яшаб кўрайлик, ҳали биз барча фазилатларга эга бўлган ҳақиқий федерацияда яшаганимиз йўқ-ку, ахир. Ана шунда барча хавотирликларга ёки уларнинг кўпчилигига эҳтиёж қолмайди, деб ўйлайман. Турмуш ҳамиша муаммоларни келтириб чиқараверади. Агар биз ҳозир чегараларни қайта бичиш ва миллий тузилмаларнинг шаклларини ўзгартириш ишига киришгудек бўлсак (баъзи кишилар шу йўлга судрамоқдалар), — очиғини айтсам, биз платформани аввалбошданоқ дафн қилган бўлур эдик, жамиятни эса қайта қуриш хаёлига ҳам келмайдиган ҳолатга солиб қўйган бўлур эдик, умуман қандай яшаш керак, деган масала келиб чиққан бўлур эди. Пленум бу хусусда битта, қатъий, аниқ-равшан позицияда турганлиги унинг ютуғидир.

Энди биз янги босқичга, сиёсий йўл-йўриқлар қонун чиқарувчи органлар томонидан кўриб чиқиладиган босқичга ўтяпмиз. Партия ташкилотларининг, кадрларнинг, коммунистларимизнинг вазифаси КПСС платформаси позицияларида қаттиқ туришдан, партиямизга хос бўлган сиёсий, мафкуравий, ташкилотчилик, тўғри кадрлар сиёсати усуллари билан иш кўриб, бу платформани амалга оширишдан иборат, деб ҳисоблайман.

Пленумнинг КПСС навбатдаги съезди чақирилишини яқинлаштиришга оид қарори ҳақида гапирмоқчиман. Бу қарор партиянинг ўзини ривожлантириш, уни янгилашнинг етук масалаларини тезроқ ҳал этиш ва шу билан бирга қайта қуриш якунларини чиқариш, яқин истиқболдаги ҳаракат программасини ишлаб чиқиш мақсадини кўзлайди. Бу ерда ўртоқлар биз учун эртанги кунданоқ съездолди босқичи бошланишини айтишди, буни тўғри, деб ўйлайман. Олий Советнинг сессиясида, халқ депутатларининг иккинчи съездида қабул қилинадиган катта-катта қарорлар ҳам шу босқичга киради. Республика ва маҳаллий ҳокимият органларига сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ҳам шу босқичга киради. Ҳужжатларни ишлаб чиқиш маъносидагина эмас, шу билан бирга, партиянинг ҳамма кучларини, имкониятларини сиёсий авангард ролини муваффақиятли бажариш манфаатлари йўлида сафарбар этиш маъносида ҳам бутун партияни тайёрлаш шу босқичга киради, албатта.

КПСС катта ишлар тўлиб-тошиб ётган съездолди даврига кириши муносабати билан ҳисобот ва сайловларни ўтказиш хусусида илгари қабул этилган қарорларни қайта кўриб чиқиб, партия комитетлари ва бюроларининг партия Уставида кўзда тутилмаган ҳисоботларини бу йил ўтказмаслик ҳақида партия комитетларининг кўпдан-кўп таклифларини Сиёсий бюро қўллаб-қувватлаши мумкин, деб ҳисоблайди. Ҳамма иш съездга тайёргарликка бўйсундирилиши керак. Бу эса хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этиш, катта сиёсий кампанияларни ўтказиш соҳасидаги амалий ишга диққат-эътиборни қаратиш имконини беради.

Биз съездда кўриладиган бутун тайёргарлик ишлари партия, қайта қуриш, жамиятни жипслаштириш, қайта қуриш тарафдори бўлган барча кучларни, бутун халқни бирлаштириш манфаатлари йўлида яхши наф келтиришига асосланиб иш тутмоғимиз керак. Буни дадил гапираётганимнинг сабаби шуки, одамлар ўзларининг ҳаётий режалари рўёбга чиқишини қайта қуриш билан боғламоқдалар. Ўзларининг қандайдир манфаатпарастлик режаларини кўзлаб юрган баъзи кишилардан ташқари барча совет кишилари қайта қуриш рўёбга чиқишидан манфаатдор бўлиб, биздан яқин вақт ичидаёқ самара берадиган янада амалийроқ ишларни кутмоқдалар.

Биз айни шундай ҳаракат қилишимиз, қайта қуришнинг шу масъулиятли босқичида жамиятни қуроллантириш лозим бўлган истиқбол масалаларини ишлаб чиқишни бирга қўшиб, одамларнинг кундалик турмушига тааллуқли кўпгина етилган муаммоларни кечиктирмай ҳал этишимиз лозим. Ўртоқлар, биз буни албатта таъминлашимиз керак.

Пленум биз навбатдаги партия съезди сари бораётган шу масъулиятли пайтда партия органларининг, барча коммунистларнинг фаолиятига янги омилбахш этишидан умидворман.

Озиқ-овқат программаси бўғинлари

Ҳиммат

Бу йил қишлоқ меҳнаткашлари учун қийин йил бўлди. Деҳқонларнинг қалб қўри, дил меҳри қўшиб экилган экин табиат қийинчиликларига бардош беролмади. Кўпчилик бошига тушган ташвишдан Калинин районидаги «Москва» совхози ҳам катта зарар кўрди. Бироқ ҳеч нима коллектив иродасини бука олгани йўқ. Мавжуд аҳволни ўнглаш ва 500 минг сўмдан зиёд кўрилган зарарнинг ўрнини қоплаш учун ҳамма бирдек енг шимариб ишга киришди. Айниқса коммунистлар ўз вақтида ташаббусни қўлга ола билдилар. Ерга уруғ икки-уч маротабадан қайта экилди. Оталиқ ташкилотлари ҳам четда қўл қовуштириб туришмади. Биргина «Средазгазстрой» тресті совхоз ҳисобига 50 минг сўм маблағ ўтказди ва бир неча тонна металл етказиб берди. Шу сингари яна бир неча ташкилотлардан кўрсатилган оталиқ ёрдамидан ҳам хўжалик ишчилари беҳад миннатдор бўлдилар.

Ҳозир совхоз экин майдонларида етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун қизғин кураш кетмоқда. Ғалвирини сувдан кўтариб олаётган деҳқонлар кунларнинг бирор дақиқасини ҳам бекор ўтишига йўл қўймасликка ҳаракат қилишяпти. Хўжаликдаги 632 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган 12 та сабзавотчилик бригадасининг 10 тасида экин маҳсулотлари йиғиштириб олинаяпти.

Совхозда шу кунгача 1320 тонна сабзавот маҳсулотлари етиштирилди. Шунинг 130 тоннасини лавлаги, 82 тоннасини бодринг, 340 тоннасини помидор, 225 тоннасини ўн тўққиз хил майда сабзавот маҳсулотлари ташкил этди. Ҳамшаҳарларимиз дастурхонига жўнатилган бу ноз-неъматлардан ташқари тошкентликлар 19 тонна саримсоқпиёз ва 292 тонна пиёз олишди. Бундан ташқари совхоз ишчилари яна оталиққа олинган бир қатор корхоналарни ўнлаб тонна сабзавот маҳсулотлари билан таъминладилар. Мавсум бошидан бери хўжаликда етиштирилган 100 тоннадан ортиқ маҳсулот Бешёғочдаги савдо ярмаркасига жўнатилди. Бу ҳам ҳамшаҳарларимизни қишлоқ меҳнаткашларининг мустаҳкам бирлигини таъминлаш йўлида қилинган энг муҳим ишларнинг бирилир.

Ҳозир шаҳримиздаги мева ва сабзавот магазинлари пештахталарига разм солсангиз маҳсулотларнинг тақчиллиги сезилади. Харидорлар эса доимо бозордагидек сархил сабзавотларни дўконлардан харид қилишни истайди. Аммо эскирган, пештахтада кунлаб туриб қолган мева ва сабзавотлар унинг ҳафсаласини сўндириб юборади. Бунинг асосий боиси магазинларга жўнатилаётган маҳсулотларнинг базаларда ушланиб қолинаётганлигидадир. Совхоз далаларида йиғиб олинган ҳосил тўғридан тўғри савдо марказларига жўнатилганида эди бу борадаги қийинчиликларга зарурат қолмаган бўларди. Чилонзор районидаги мева ва сабзавот комбинати омборхоналари ва базалари ўз вазифасини тўғри бажараётгани йўқ. Унинг қабул пунктларига келган маҳсулотлар икки-уч кунлаб туриб қолмоқда. Пучаги пучакка, сараги саракка вақтида ажратиб олинмаяпти. Бу эса ортиқча ташвишларнинг кўпайишига олиб келмоқда. Маҳсулотнинг айни айнийдиган даражага етганида магазинларнинг пештахталарига чиқарилаётганлигини сира кечириб бўлмайди. Сентябрь ойида совхоз ишчилари 2000 тоннага яқин сабзавот маҳсулотлари топширишни мўлжаллаб ишлашяпти. Шунинг 1200 тоннаси ҳамшаҳарларимиз дастурхонини безайди. Совхоз партия ташкилоти ҳосил йиғимини яхши ўтказишга бош-қош бўлмоқда. Коммунистлар фаоллигида далаларда иш тўғри ташкил этиляпти. Айниқса коммунистлар Аббос Ҳошимов ва Малик Асқаров бошчилигидаги бригадаларда бу ишлар юқори даражада олиб борилмоқда. Ҳозир хўжалик экин майдонларида ҳосил кўп. Бир кунда деҳқонлар 30 тоннага яқин сабзавот маҳсулотларини йиғиштириб олмоқдалар.

Ў. АҲМЕДОВА,
«Тошкент оқшоми» жамоатчи мухбири.

Ўзбекистонда Швейцария маданияти ҳафталиги

Мусиқа сеҳри

Швейцария аҳолиси миллий составининг турличалиги халқларнинг маънавий маданиятида ҳам ўз ифодасини топган. Мамлакатнинг унчалик катта бўлмаган шаҳар ва қишлоқларида яшовчи кишиларнинг баъзилари ўртасида хор қўшиқлари, баъзилари ўртасида эса бошқача жарангдор қўшиқлар севиб куйланади. Фольклор мусиқа ансамблининг раҳбари Габриэль Мартини билан бўлган суҳбат чоғида ҳам ана шу ҳақда гап бўлди.

— 1983 йилда ансамблимиз ташкил этилган эди, — дейди у. — Маълумки, Швейцария сайёҳлар учун жуда ҳам кенг машҳур бўлган мамлакат ҳисобланади. Бу ерга йил бўйи миллионлаб кишилар сайру томошага келишади.

Меҳмонлар мамлакат бўйлаб саёҳат чоғида артистлар хизматидан ҳам баҳраманд бўладилар. Энди нима сабабдан фольклор коллективини тузишга қарор қилганлигимиз сабабига келсак шуни айтиш керакки, биз Локарно шаҳридан унчалик узоқ бўлмаган водийда яшаймиз. Бу ердаги бири-биридан мўъжаз саккизта қишлоқда 900 аҳоли яшайди. Шу боисдан улар бир-бирларини жуда яхши танишади. Ҳар бир қишлоқнинг узоқ умр кўрган кексалари бор. Уларнинг кўпчилиги қадимги қўшиқ ва куйларни жуда яхши билишади. Биз ана шундай мўътабар кишиларга мурожаат қилиб, улар ижро этган куй ва қўшиқларни ёзиб олдик. Кейин эса халқ ижоди мусиқасини ўрганишга киришдик. Деҳқонлар билан яқиндан мулоқот, фольклор тарихига мурожаат ансамблимиз репертуарини яратишда жуда ҳам асқотди.

— Сизлар ижро этган мусиқалар тошкентлик тингловчиларга манзур бўлдими?— деган саволимизга Габриель Мартини табассум билан шундай жавоб берди:

— Ҳа, бизнинг мусиқаларимиз мезбонларга манзур бўлди. Буни биз уларнинг якдиллик билан бизга чалган қарсакларидан билиб олдик.

⊙ **СУРАТДА:** ансамбль қўшиқ ижро этмоқда.

Мароқли манзаралар

Республика киночилар уйида очилган кўргазма тошкентликларни ва пойтахтимиз меҳмонларини ажойиб мамлакат— Швейцариянинг ҳаётидан хабардор қилади. Мамлакат территориясида мавжуд бўлган минералларнинг одатдан ташқари термаси жуда ҳам қизиқарлидир. Швейцария нашриётларида чоп этилган кўпдан-кўп китоблар ҳам кўргазмага ташриф буюрганларда қизиқиш уйғотади. Айрим китоблар, плакатлар билан танишган ҳар бир киши бу мамлакатда матбаачилик саноати юксак даражада тараққий этганлигига гувоҳ бўлади.

Швейцариянинг табиати ҳам кишини мафтун этади. Яшил водийлар, ажойиб кўллар, бу ерда яшовчи кишилар ушбу фикримизнинг далилидир. Швейцариянинг ажойиб манзаралари рассом мўйқаламида маҳорат билан тасвирланган.

Маълумки, Швейцария сайёҳлар мамлакатидир. Шу боисдан бу ерда кулолчилик, ёғоч ўймакорлиги, турли-туман ёдгорлик буюмларини тайёрлаш каби халқ ҳунармандчилигига ҳам жуда катта эътибор берилган. Бу буюмлар юксак маҳорат билан тайёрланади. Шу боисдан бундай буюмларни туристлар бажонидиллик билан харид қилишади.

Кўргазмага ташриф буюрган кишилар жаҳон сиёсий ҳаётида муайян роль ўйнаётган мамлакат ҳаёти билан яқиндан ошно бўлмоқдалар.

⊙ **СУРАТЛАРДА:** графика ва амалий санъат асарлари кўргазмасида.

Р. Шарипов суратлари.

«Ягона оилада»

⊙ **ФРУНЗЕ районидаги 2-маданият уйи ҳамда Абдулла Авлоний, Яккасарой, Пойафзалчи маҳалла комитетлари билан биргаликда бир оила иттифоқи, байналминал тарбияга бағишланган «Ягона оилада» деб номланган томошалаштирилган байрам бўлиб ўтди.**

Байрамона безатилган «Шарофат» чойхонаси шу куни маҳаллалар аҳли, қардош РСФСРнинг Иваново ва Кострома областларидан келган меҳмонлар билан гавжум бўлди. Қаҳрамон оналар З. Юсупова, Х. Шокирова, М. Шоҳидоваларни, ҳаммага ибрат бўлаётган Содиқов, Турсунов, Аюповларнинг оилаларини, байналминалчи-жангчилар Ш. Орипов, Б. Бўриев, А. Сайфутдинов, Р. Нурмуҳамедовларни, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларини йиғилганлар қизғин қутладилар.

Йиғилганларга 11-болалар боғчаси тарбияланувчилари, Маданият уйи бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари, «Гулдаста» ашула ва рақс ансамбли аъзолари, мақомчилар, пародиячилар, Тошкент театр ва рассомлик санъати институти талабалари ижро этган қўшиқ ва рақслар ғоятда манзур бўлди. Халқ қўшиқларига «Келин тушириш» миллий анъаналари томошаси уланиб кетди.

Телевидение орқали олиб кўрсатилган бу байрамда Фрунзе район партия комитетининг секретари А. С. Сулаймонхўжаев, район ижроия комитети раисининг ўринбосари З. А. Ғалкина қатнашиб, маҳалла аҳли билан мулоқотда бўлдилар.

«Ёзги» вақтнинг амал қилиш даври тугаши тўғрисида

СССР Ягона вақт ва эталон частоталар давлат комиссияси хабар қилади: 24 сентябрь куни 1989 йил «ёзги» вақтнинг амал қилиш даври тугайди.

Шу муносабат билан 1989 йил 24 сентябрь куни соат 3 да Совет Иттифоқининг бутун территориясида соат миллари 1 соат орқага суриб қўйилади.

(ТАСС).

Шанба оқшомида

Куюнчаклик билан ёзилган

Боғ боғдек бўлсин

«Яхши дам — меҳнатга ҳамдам», дейди доно халқимиз. Зеро, айни жазирама паллада ишдан сўнг ёки дам олиш кунлари соя-салқин, сўлим боғларда роҳат қилиб, ҳордиқ чиқаришга нима етсин. Бундан кишининг ҳам танаси ором олади, ҳам асаби, меҳнат қобилияти тикланади.

Ҳозир Тошкентда жами 21 та маданият ва истироҳат боғи бор. Уларнинг орасида «Ғалаба», Тельман, Киров, Пушкин, «ВЛКСМ 40 йиллиги» ва Ленин комсомоли номидаги марказий маданият ва истироҳат боғлари сингари йирик дам олиш масканлари бор. Ўринли савол туғилади: иттифоқимиз шаҳарлари орасида майдони жиҳатидан иккинчи ўринни эгаллаб турган республикамиз пойтахти учун бу кўрсаткич камми ёки кўпми? Бу саволга жавоб беришдан олдин қуйидагини таъкидламоқчимиз. Шаҳримиздаги маданият ва истироҳат боғларининг умумий майдони ҳозир 600 гектарни ҳам ташкил қилмайди. Москва дам олиш зоналарининг майдони эса 1500 гектардан ошади. Бундан хулосани ўзингиз чиқариб олаверинг. Хўш, аҳолиси икки миллиондан ортиқ шаҳримизда меҳнаткашларнинг ишдан кейин кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароитлар етарлими, дам олиш зоналари меҳнаткашлар талаб-эҳтиёжларини керагича қондиряпти? Ана шу қизиқиш билан Тошкентнинг барча каттаю-кичик аҳолисига яхши таниш бўлган Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг дам олиш зонаси — «Ғалаба» боғида бўлдик. Умумий майдони 74 гектардан иборат бўлган мазкур боғ пойтахтимизнинг энг йирик дам олиш зонаси ҳисобланади. Аҳоли учун қулай жойда жойлашган.— 1975 йилдан Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ихтиёрига ўтказилганидан сўнг боғ ўз хусусиятини йўқотди, — дейди унинг директори Абдукарим Мажидов. — Биз Иттифоқимиз маданият ва истироҳат боғлари бўйича биринчи бўлиб, 1981 йил 1 январдан бошлаб давлатдан қарз олмай, ўзини-ўзи маблағ билан қоплаш системасида ишлай бошлаган эдик. Бу капитал ремонтлар, асбоб-анжомлар ва янги аттракционлар ўрнатишда бизга мустақиллик ҳуқуқини берди. Бошқа қатор янгиликларни жорий қилиш бўйича ҳам пешқадамлар сафига чиқиб олдик.

1987 йил 1 апрелдан эса шартномали иш усулига ўтдик. 1988 йил 1 январдан бошлаб расмий равишда хўжалик ҳисобида иш бошладик. Аввал 1 аттракционга 3—4 та одам хизмат қиларди. Ҳозир эса асосан битта хизматчи ишлаяпти. Унинг ўзи ремонт қилади, билет сотади ва аттракционни ишга солади. Бу биз учун ҳам, хизматчи учун ҳам яхши, албатта. Шундай иш усули туфайли хизматчилар сони икки баравар қисқарди, боғимизнинг молиявий даромади 8 баравар ортди. Аввал боғ хизматчиларининг ўртача маоши 65 сўмни ташкил қилган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 113 сўмдан кам бўлмаяпти. 1990 йилдан ўртача иш ҳақини 40 фоизга кўпайтиришни мўлжаллаяпмиз. Боғ йил бўйи ҳамшаҳарларимиз ва унинг меҳмонлари хизматида бўлмоқда. Хўжалик ҳисоби шундай иш юритишни тақозо қиляпти. Қишу ёзин видеосалон, ўйин автоматлари зали, фотостудия, овоз ёзиш студияси ва теннис-бильярд залларидан дам олувчилар қадами узилмаяпти.

Ютуқ бор жойда, камчилик ҳам бўлади, деганларидек, боғнинг Бўзсув канали томонидан кираверишқисми неча йиллардан бери ночор аҳволда. Авваллари бу ерда болалар майдончаси, концерт саҳначаси, ҳовузча, айланма арғимчоқлар бўларди. Ҳозир вайрона ерлару, чала қурилган объектдан бошқа ҳеч нарса кўринмайди.

Бош планга мувофиқ 1981—82 йилларда болалар майдончаси кўлнинг нариги қирғоғига ўтказилди. Айланма арғимчоқ ўрнида киноконцерт залини қура бошладик. Буюртмачи — кинолаштириш бошқармаси эди. 1984 йилдан бошлаб маблағ етишмаслиги туфайли қурилиш чала ташлаб қўйилди. Тўғрисини айтганда, бу ердаги жой ўз ўрнини топмаган эди: одам кам, транспортга ҳам ноқулай. Хўжалик ҳисобида ишлагандан кейин давлатдан ободонлаштириш-қурилиш ишлари учун ёрдам олинмайдими, деган ҳақли савол туғилади. 1975 йил 12 мартда республика Министрлар Советининг қарори билан «Ғалаба» боғи Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети маданият бошқармасидан олиниб, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ихтиёрига берилди ва дам олиш зонасига айлантирилди. Ҳозир бу ер тўлалигича на боққа ва на дам олиш зонасига ўхшайди. Истироҳат боғи боғлигича қолиши керак. Ўзингиз ўйланг, шаҳардаги ҳамма истироҳат боғлари бир-бири билан алоқадор, марказий моддий таъминотига, лимит ва фондларга эга. Шаҳар ижроия комитети томонидан жиҳозлаш-ободонлаштириш ишлари учун йилига 3—4 миллион сўм маблағ ажратилади, бизга эса йўқ. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига бутунлай қарам бўлиб қолганмиз. Авваллари кўргазмага йилига 250 минг сўм ажратилар, унинг маълум қисми бизга келиб тушарди. Бу маблағ энди қирқиб ташланди. Ҳозир эса асосий вазифамиз — хизматчиларга ойлик маошларини ўз вақтида тўлаш бўлиб қолди. Кооперативларга суяниб қолганмиз. Бу эса ўз навбатида боғда ўтказиладиган айрим маданий-маиший тадбирларнинг камайишига сабаб бўляпти. Бу вақтинча, албатта. Аттракционларни аста-секин кўпайтиряпмиз. Болалар темир йўли, 6 та кекельбан, видеосалон, сартарошхона, фотосалонлар очдик. Янги теннис зали яқин кунларда ишга тушади. Умуман, аттракционларнинг 70 фоизи эскириб қолганлиги туфайли уларни ўзгартиришимиз керак. Бундан ташқари фойдамизнинг маълум қисмини кўргазмага ўтказишимиз керак. Боғ меҳнат коллективи кенгаши мажлиси [illegible] Лекин пул бўлса ҳам имкониятимиз кам. Материаллари, техника ва анжомларни ўз пулимизга олайлик десак, лимит, фонд йўқ. Республика Маданият министрлиги ва [illegible] комитетига мурожаат қилсак, Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига [illegible]. У ердан эса бизга Республика Министрлар Совети орқали ёрдам берилиши керак. Лекин кўргазмадагилар ҳозир биз билан мутлақо шуғулланмай қўйдилар. Чунки кўргазманинг ўз ечилмаган муаммолари бор. Чунончи, 6 ойдан бери директорсиз қолишган.

— Бу муаммоларни ҳал қилишнинг қандай йўллари бор?

— Биз яна маданият ва истироҳат боғи номини олишимиз керак. Бунинг учун аввало кўргазма директори имзо берииши зарур. Шунда кўп муаммоларнинг ечими осонлашган бўларди. Боғни реконструкция қилиш бўйича бир қанча ўйлаб қўйган режаларимиз бор. Мустақилликни қўлга олсак шу мақсадларни ҳам рўёбга чиқариш анча енгиллашар эди.

— Маълумки, Тошкентдай шаҳри азимда кўл ва дарёлар жуда кам. Боғингиздаги кўлнинг умумий чўмилиш жойи илгарилари жуда гавжум бўларди, атрофга алоҳида файзтаровват бахш этарди. Бир неча йиллар «дам олган» бу жойни яна «ҳаётга» қайтариб жуда хайрли иш қилибсизлар.

— Илгарилари бу ерда ёз кунлари кунига 12—16 минг одам келиб, чўмилиб, офтобда тобланиб кўнгилли ҳордиқ чиқариб кетарди. Лекин негадир 1983 йил 23 августда умумий чўмилиш жойи кўргазма директорининг буйруғи билан ёпилиб, халқнинг ҳақли норозилигига ва турли миш-мишларнинг тарқалишига сабабчи бўлди. 1988 йилда умумий чўмилиш жойи Киров район ижроия комитетининг қарори билан «Лотос» кооперативига берилди. 3 ой ишлагач, у яна ёпилди. Сўнг Киров район халқ таълими бўлими илтимосига кўра уларга ижарага бердик. Улар чўмилиш оролчасида байдарка-каноэ майдончаси, 400 кишига мўлжалланган гимнастика-акробатика зали, сузиш тўгараги очиш ниятида бизга узоқ муддатли шартнома тузиш ниятини билдирдилар. Ҳозирча бир йилгача шартнома туздик. Ҳар ҳолда умумий чўмилиш жойидан шаҳримиз аҳли баҳраманд бўлмоқда. Келгусидаги режаларимиз улкан. 74 гектар еримизнинг ярми бўш турибди. Боғ бош планини қайтадан тузиш керак. Боғнинг келажакка мўлжалланган комплекс программасининг лойиҳа-планини тузиб қўйганмиз. Ундан турли аттракционлар, болалар майдончаси, спорт-соғломлаштириш майдончаси (волейбол, баскетбол, стол тенниси, шахмат-шашка ва ўқув заллари) ўрин олган. Чўмилиш оролчаси атрофини табиат бурчагига айлантирмоқчимиз. «Баҳмал» совхозида турли манзарали қушларни кўпайтириш йўлга қўйилган экан. Ўша ердан келажакда оққушлар, ёввойи ўрдакларни олиб келиш ниятимиз бор. Бунинг учун экология нуқтаи-назаридан сув оқимини тезлаштиришимиз керак. Одамлар гавжум бўладиган ерда ярмарка дўкон[illegible]

Суҳбатдош Дилшод ИСРОИЛОВ.

Турмуш чорраҳаларида

Қани, кутайликчи?

БУ ИЛМИЙ даргоҳда ишлаётганимга ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин шу қисқа давр мобайнида анчагина нарсаларни ўргандим, билганларимни аста-секин қоғозга тушира бошладим... Айниқса кўп йиллардан буён ишлаб келаётган устозлар, алломалар билан бир қаторда эндигина атак-чечак қилиб келаётган илм толиблари ҳам, уларнинг олиб бораётган илмий кузатишлари, шахсияти ҳам мени жуда қизиқтирарди. Ахир, шахс бошқа, шахсият бошқа: шундай эмасми? Баъзида «Фалончи шундай мўътабар вазифада ишлаб келган одам-у, лекин тили бошқа дили бошқа одам экан-да», деган гаплар қулоққа чалинади. Негадир ана шу чин истеъдод соҳибининг қилган улуғвор ишларини унутиб, унинг шахсиятидаги нуқсонларни санаб ўтиришади. Баъзан акси ҳам бўларкан. Ана шундай «илм соҳибларидан» бири — Валиҳожи ака билан яқинроқ танишиб қолишимга тўғри келди.

— Нега Валиҳожи ака дейсизлар у одамни? Нима, у киши чиндан ҳам ҳаж қилган одамми? — деб сўрадим хизматдошим Юсуфжондан.

— Бе, қаёқда дейсиз? Бу одам Тошкент денгизидан нари ўтмаган. Тайинлик бирор илмий иш қилмасаям, хонама-хона юриб, гап сотиш, бир одамни иккинчисига чақиштириш унинг вазифаси. Мабодо бирор кимса беихтиёр унинг шахсиятига тегиб қўйса борми, у одамнинг ҳолига вой деяверинг, — деди. — Мана, яқинда институтимизда катта йиғилиш бўлади. Қолганини ўшанда эшитасиз.

Орадан кўп ўтмай ана шундай йиғилиш бўлиб ўтди. Унда Валиҳожи аканинг аризаси асосида шошма-шошарлиқ билан матбуотда босилиб чиққан мақола ва унинг текшириш натижалари кўриб чиқилди... Унда таниқли олим Эшқобил аканинг «кирдикорлари» тилга олинган экан. «Эшқобил ака кўпгина асарларини ўзи ёзмаган эмиш. Шогирдларининг илмий ишларига ҳаммуаллифлик қилган, ўрни келганда баъзи жойларда уларнинг асарларидан кўчириб, ўзиники қилиб ўзлаштириб юборган эмиш. Ҳамма жойда ўзини ташвиқот қилармиш». Хуллас, бундай жиддий айбномалар чин истеъдод соҳибининг обрўйини тўкибгина қолмай, балки унинг соғлиғига ҳам таъсир қилипти. Бечора анча вақт касалхонада ётиб, даволаниб чиқди... Йиғилиш аҳли бу даъволарнинг ҳаммаси бўҳтонлигини тўла далиллар билан исботлаб беришди... Янги ходим бўлишимга қарамай, мен ҳам беихтиёр мунозарага қўшилиб кетибман:

— Отахон, сизга уч-тўртта саволим бор эди, майлими? — Кечирасиз, ёшингиз нечада? — деб сўрадим.

— Етмиш бешда.

— Яшанг. Илм билан кўпдан буён шуғулланасизми?

— Эллик йилдан бери.

— Демак, ёстиқдек-ёстиқдек китоблар ёзган бўлишингиз керак, шундайми? Нечундир, номингизни машҳур олимлар рўйхатида учратмаган эканман. Айтингчи, охирги асарингиз қачон чиққан?

— Бундан ўн-ўн икки йил илгари,— жавоб берди у.

Шу пайт яқинда макулатура дўконида уч-тўртта ўқитувчиларнинг олиб келган китобларига кўзим тушиб қолганди. Буларнинг кўпчилиги Валиҳожи аканинг бундан 15—20 йил илгари чиқарган асарлари эди. «Биродарлар, ахир сизлар тажрибали ўқитувчилар бўлсангиз, бундай дарсликни макулатурага топширгани уялмайсизлармиı» десам, улардан бири: «Бе, шуям дарслик бўлди-ю, бундаги ақидаларни мактаб ўқувчилари ўқимаёқ турмушдан аллақачон билиб олишган» деб киноя билан жавоб беришгани эсимда... Бугун билсам, ўша китобнинг муаллифи мана шу киши экан. Шу пайт кимдир луқма ташлади:

— Валиҳожи акам йигирма йилдан бери хат ёзолмайди.

— Домла, модомики илму фанга бирор янгилик беролмас экансиз, ёшингиз ҳам анчага бориб қолипти, тинчгина пенсияга чиқиб, роҳат қилиб юрсангиз бўлмайдими,— дедим.

— Бу ҳақда ҳали ўйлаб кўрганим йўқ, — деди у киши.

Хуллас, мажлис аҳли тарқади. Кимдир ёнимга келиб: «Сизга ачиняпман ука, ёшсиз. Энди, Валиҳожи акамнинг таъна тошлари сизнинг бошингизга ёғилмаса деб қўрқаман», — деб қолди.

Эҳтимол шундай бўлар. Қани, кутайликчи.

Абдулла ИСМОИЛОВ.

Донолар бисотидан

Ҳикматли гаплар

Ўрта Осиёлик йирик тилшунос олим Абу Мансур ас-Саолибий (961—1038) ўзининг «Нутқ мўъжизавийлиги ва қисқалиги» номли китобида чиройли иборалар, ҳикматли гаплар ва мақолаларни тўплаган. Шулардан баъзиларини таржима қилиб эътиборингизга ҳавола этамиз.

- Эркак киши учун жаннат — оиладир.
- Ҳамма бахтсизликларнинг калити — май.
- Яхши бўлишга интилмайдиган ва ўзининг ёмонлигига ишонмайдиган кишидан сақланинг.
- Узр сўраладиган ишдан сақланинг.
- Ёлғизлик ёмон суҳбатдан яхшидир.
- Шерни, у қўрқитишдан олдин қўрқит.
- Бойликларнинг энг зўри — обрўни сақлайдигани.
- Кунлар — ҳаёт варақлари, уларни хайрли ишлар билан безанг.
- Тўғри маслаҳат, кучли қўлга қараганда фойдали.
- Оқил билан суҳбат қилсанг, унинг ақли сенга ўтади.
- Ҳасадгўйда роҳат йўқ.
- Аҳмоқнинг қалби тилида, оқилнинг тили қалбидадир.
- Кишининг одоби унинг олтинларидан яхшидир.
- Камтарлик кишига ҳурмат келтиради.
- Аёллар безаги — тилла, эркаклар безаги — одоб.
- Мол-дунёга ташналик сувга ташналикдан зарарлироқ.
- Сукут сақлаган киши надомат чекмайди.
- Ҳасаддан бошқа ҳар қандай душманликнинг сулҳи бор.

Арабчадан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институти ходими Аъзам ҲАБИБУЛЛАЕВ таржимаси.

В. И. Ленин музейининг Тошкентдаги филиалида Швейцариянинг шаҳримизда ўтказилаётган ҳафталик кунлари муносабати билан виставка ташкил этилди.

СУРАТДА: музей залида.

Р. Шарипов сурати.

ОТАЛАР ИСТАГИ

ТОШКЕНТ шаҳрининг «Отчопар» маҳалласидаги барча табаррук отахон ва онахонлар ҳамиша иззат-икромда, ҳурмат-эҳтиромда бўлмоқдалар. Пиру-бадавлат бўлиб яшаётган қарияларнинг аҳил келину-куёвлари, невара-чевараларига одамнинг ҳаваси келади.

Куни-кеча маҳалланинг фаол оқсоқолларидан бири Олим ота Шоалимов 80 ёшга тўлди. Шу муносабат билан юбилейга йиғилган маҳалла аҳли — отахонлар, онахонлар, ёшлар, болалар ўзларининг энг яхши тилакларини, дил сўзларини отахонга изҳор этдилар. Хонандалар ва созандаларнинг куй-қўшиқлари даврага файз киритди.

Биз табаррук отахон Олим Шоалимовни даврага тортдик.

— Бу кунларнинг қадрига етиш керак болаларим, —дея сўз бошлади Олим ота. — Мана шундай бахтли ва фаровон дамлар учун не-не одамлар ўз жонини қурбон қилмади. Мен ҳам Улуғ Ватан урушининг суронли жангларида қатнашганман. Сталинград бўсағасидаги жангу жадалларни эсласам юрагим орқага тортиб кетади. Бундай қонли уруш сира бўлмасин дейман.

Биз қарилар тинчликни [illegible] Гарчанд кексалик гаштини суриб [illegible] ҳам фарзандларимизга [illegible] қайта қуришга ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак.

— Биз ёшларга қандай истагингиз бор?

— Аввало соғ-саломат, Ватанга садоқатли бўлинглар. Турмушингиз файзли ўтсин, болаларингизнинг роҳатини кўринглар.

Ҳа, отахонлар тинчлик истайди. Бу қудратли сўзнинг замирида олам-олам мазмун бор.

Наргиза ТИЛЛАЕВА.

Қатра

АРМОН

ЧЎҚҚИЛАР ортидан қуёш бош кўтарди. Борлиқни илиқлик тутди. Бу орзиқиб кутилган баҳор илиқлиги, баҳор тароватн, баҳор иси эди. Бу кунларга кимлар етди, кимлар етмади. Бу баҳорда онаизор хизматдаги фарзандини кутганди, келин туширмоқчи бўлганди. Лекин... Бу йилги баҳор онанинг кемтик кўнглини илитмади.

Эсида: ўтган йили айни баҳорда, дарахтлар пиндик отиб, бодомлар чаман гуллаганда ўғлидан мактуб олганди. Онаизорини байрам билан қутлаганди. Суюкли Султонидан ёдгор қолган Ёдгоржон Афғон деган элдан онажонига салом йўллаганди.

Энди ана шу хат Ёдгоржонидан ёдгор бўлиб қолди. Қўлида хат тутган телбанома онанинг хаёллари айқаш-чалқаш бўлиб кетади. Ҳарбий комиссариат, ўғли билан сўнгги ҳамдийдор бўлгани, жангчи кийимидаги сурат, кўзига суртилавериб, ранги ўчиб кетган битиклар. Хаёллар она тинкасини қуритади. Кўз ёшлари ҳам тугаган, юрак изтиробидан жусса силкинади.

Фарзанд хотирасини унутиб бўладими. Она ҳамон кутади. Эшик тиқ этса, кўчага югуради, талпинади. Ҳар соат, ҳар дақиқа урушни лаънатлайди.

А. МАДРАҲИМОВ.

Ия, наҳотки?!.

Тартиббузарлар

ТОШКЕНТ шаҳар халқ контроли комитети шаҳарнинг 2000-йилгача социал ривожланиш комплекс программасида кўзда тутилганидек якка тартибда уй-жой қурилиши, аҳолини қурилиш материаллари ва ремонт-қурилиш хизматлари билан таъминлаш бўйича топшириқлар қандай бажарилаётганини текширди. Текширишда бу борадаги қатор камчиликлар ва нуқсонлар очиб ташланди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг бошқармалари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг якка тартибдаги уй-жой қурилишини жадаллаштириш тадбирлари тўғрисидаги қарорини, шунингдек мазкур масала бўйича республика ҳукумати ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг қарорларини бажариш ишларини етарли даражада ташкил этишмаган, дейилади текшириш натижалари бўйича шаҳар халқ контроли комитети қабул қилган қарорда.

Жумладан, ер участкаларини ажратишда яшаб турган уйлари бузилаётган оилаларга биринчи навбатда ер участкаларини ажратиш тартиби бузилмоқда. Масалан, ажратилган жами ер участкаларидан атиги 418 таси кўчирилаётган оилаларга берилган. 558 участка яшаб турган шинам уйларини топширган оилаларга, 876 участка уй-жой шароитини яхшилаш учун навбатда турган оилаларга берилган.

Уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлаш бўлимлари, уй-жой ишлаб чиқариш инспекцияларида ўтказилган текширишлар қатор район ижроия комитетларида гражданлардан ер участкалари ажратишни сўраб ёзилган аризаларни рўйхатга олиш китоблари пала-партиш тутилаётганини, айрим районларда ҳатто бундай китобларнинг ўзи йўқлигини кўрсатди. Аризаларни кўриб чиқиш муддатлари бузилмоқда, баъзи аризаларнинг қачон берилганлиги кўрсатилмаган. Ҳужжатлар ичида иш жойларидан, БТИдан олинган справкалар, имтиёзли навбатга олиш ҳуқуқини берувчи ҳужжатлар, яшаш жойидан берилган справкалар етишмайди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Октябрь районидаги «Қоратош» массиви қурилиш майдонидаги уйлари бузилаётган хонадонларга ер участкаларини ажратиш ҳақидаги қарори қандай бажарилаётгани алоҳида текширилган эди. Текширишда бузилиши лозим бўлган 46 уйдан атиги биттаси бузилганлиги, иккитаси қисман бузилганлиги, қолганларида эса оилалар ҳамон истиқомат қилаётганлиги маълум бўлди. Уйғур кўчаси — 1-шаҳар касалхонаси районида қурилиш ишлари олиб борилаётган майдонда истиқомат қилувчи 23 хонадон ер участкаларини олганига қарамай, атиги тўрт уй бузилган, иккита уй қисман бузилган, 17 хонадонда эса оилалар истиқомат қилишда давом этишяпти. Бу уйларнинг бузилмай қолганига сабаб, молиявий таъминлаш йўлга қўйилмаганлигидир, яъни оилаларга ер участкалари келажакда (шошилинч бўлмаган) қурилишларга ер майдонларини бўшатишлари учун берилган. Очиб ташланган камчиликларнинг асосий сабабларидан бири Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг уй-жой майдонларини ҳисобга олиш ва тақсимлаш бошқармаси, район ижроия комитетлари раисларининг ушбу соҳага мутасадди ўринбосарлари якка тартибда уй-жой қурилиши устидан назоратни бўшаштириб юборишганидадир.

1989 йил планига кўра якка тартибда қурилган 93 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойлар фойдаланишга топширилиши лозим. Бунинг учун 8 миллион сўмлик ҳажмдаги инженерлик-коммуникация қурилишлари амалга оширилиши керак. Шаҳар план комиссияси ва капитал қурилиши Бош бошқармаси томонидан якка тартибда уй-жой қурилиши дирекциясига 1989 йилда 2.215 минг сўм капитал маблағ, шу жумладан қурилиш-монтаж ишлари учун 1.688 минг сўм ажратилган. Кўриниб турибдики, бу режалаштирилган турар жойларнинг ишга туширилишини таъминламайди. Шу вақтга қадар «Госстрой» ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети томонидан бош пудратчи аниқланмаган. Дирекция бевосита шартномалар орқали 159-трестни қурилажак районларни электр қуввати ва сув билан таъминлаш ишларига «Водоканал» трестини, ерларни планлаштириш ишларига «Гордорстроймонтаж» трестини ва бошқа қатор ташкилотларни жалб этишга муваффақ бўлди.

Шу йилнинг биринчи ярмида улар 152,3 минг сўмни, бошқача қилиб айтганда ажратилган маблағларнинг атиги 10 фоизини ўзлаштиришди холос. Лойиҳа-смета ҳужжатлари кеч олинганлиги сабабли инженерлик коммуникациялари қурилиши моддий ресурслар билан таъминланмади.

Ялпи қурилишлар олиб борилаётган ерларда на сув, на электр қуввати, на йўл бор. Бу қурилиш ишларини олиб бораётган оилаларни ранжитмоқда. Уй қураётган оилаларга хизмат кўрсатиш учун «Универсал», «Индивидуальшчик», «Колорит» кооперативлари ташкил этилган. Аммо уларнинг қуввати шу қадар ожизки, қурувчилар эҳтиёжини қондирмайди.

Ҳукуматимиз қарорида аҳолини қурилиш материаллари билан таъминлашга катта эътибор берилган. 1988 йил ва 1989 йилнинг биринчи ярмида «Таштоплесстройторг» (директори Одинокоb) бу борада муайян ишларни амалга оширди. 1989 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қурилиш материалларини реализация қилиш ҳажми 8 фоиз кўпайди. Шу жумладан ёғоч-тахта материалларини реализация қилиш 2 фоизга, тунука ва шиферларни реализация қилиш 12 фоизга, ғишт сотиш икки баравар, пардоз материалларини реализация қилиш 10 фоизга кўпайди. Шу вақт ичида улгуржи-чакана савдо идорасининг моддий-техника базаси икки баравар мустаҳкамланди, 256 минг сўмлик жиҳозлар, 335 минг сўмлик транспорт воситалари билан таъминланди. 1988 йил чакана товар обороти плани 106,8 фоизга, шу йилнинг биринчи ярми плани 116,9 фоизга бажарилди.

Шу билан бирга аҳолининг қурилиш материалларига бўлган эҳтиёжини тўла қондириш учун ҳали кўп нарса етишмайди. Бунинг устига Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги ва «Узхозторг»нинг қурилиш материалларига ажратган фонди эҳтиёжга ва «Таштоплесстройторг» идорасининг буюртмаларига қарамай икки баравар қисқартириб юборилган, яъни 57,6 миллион сўм ўрнига 24 миллион сўм ажратилган. Шу сабабли савдо идорасининг базаларида ва омборларида цемент, ғишт, тунука-шифер материаллари, бўёқ, қувурлар ва пардоз материаллари билан савдода узилишлар бўлиб турибди. Айни вақтда савдо ходимларининг ёмон хизмат кўрсатаётганлиги, уларнинг қўполлиги, ҳам энидан, ҳам бўйидан уриб қолаётганликлари, эҳтиёж катта бўлган материалларни яшириб қўяётганликлари ҳақида аҳолидан шикоятлар тушиб турибди. Бу савдо идораси ва унинг хизматлари ўзларига қарашли корхоналарнинг фаолияти устидан назоратни сусайтириб юборганликларидан далолат беради.

Шаҳар халқ контроли комитети юқорида қайд этиб ўтилган камчиликларни тугатишга доир аниқ чора-тадбирларни тавсия этди, айбдорлар жазоланди.

Василий АБРАМСОН,
Тошкент шаҳар халқ контроли комитети штатсиз қурилиш бўлими мудирининг ўринбосари.

КОНВЕЙЕРДА — ПАРХЕЗ ГЎШТ

Тошкент парранда гўштини ишлаб чиқариш бирлашмасида жаҳон стандартларига жавоб берувчи маҳсулот ишлаб чиқарадиган янги ярим автомат линия ишга тушди. Корхонага ускуналарни Голландиянинг машҳур «Мейн» фирмаси етказиб берди.

Ўзимизда ишлаб чиқарилган худди шундай линияга 90 киши хизмат кўрсатади. Чет элдан харид қилинган линия 67 ходимни сермеҳнат жараёндан озод қилиш, бир соат мобайнида уч мингта паррандани ишловдан чиқариш имконини беради.

СУРАТДА: оператор Карима Бердиева иш устида.

Р. Нуритдинов сурати (ЎзТАГ).

Фан мўъжизалари

Тиғ остида айтилган қўшиқ

МОҲИР жарроҳнинг қисқич тутган бармоқлари операция столида ётган бемор баданига тегиши билан ҳаяжондан титраб кетди. Беморнинг қорнини ёришди, лекин у буни пайқамади. Унинг дилбар кўзлари нажоткори, психотерапевт А. М. Кашпировскийнинг чақнаб турган кўз қорачиқларига қадалган эди. Шифокор беморга турли саволлар бериб, ўртадаги суҳбатни бир зум ҳам тўхтатмади, операция эса давом этаверди. Бир пайт Анатолий Михайлович тиғ остида ётган аёлдан қўшиқ айтиб беришни илтимос қилди. У машҳур рус қўшиғини айтиб тугатганида, бемор қорнини тикиб, уч соатлик операцияни тугатганди. Врачларнинг кўзларида севинч ёшлари қалқиди.

Ўтган йилнинг 31 март куни Киев — Москва телекўпригида намойиш этилган ушбу психотерапевтик операцияни минглаб телетомошабинлар кўришганди.

Ҳа, тиббиёт тарихида, қолаверса жаҳонда биринчи марта бизнинг Ватанимизда ҳеч қандай оғриқ қолдирувчи воситаларсиз, бевосита гипнотерапевтик таъсир этиш усули билан мураккаб операция муваффақиятли амалга оширилди. Бу ҳодисани физиология фанининг етакчи мутахассиси — академик Н. П. Бехтерева олиб борган узоқ илмий кузатишларга асосланиб медицина тарихида мўъжиза деб баҳолади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, наркоз берилган беморнинг аҳволи кўпчиликка аён. Врачлар операциядан сўнг бир, баъзан икки кун давомида наркозга қарши чора воситаларини қўллашади. Беморнинг ўзига келиши оғир кечади, ташналик чидаб бўлмас дарддай қийнайди. Наркозни кўтаролмаган беморнинг ҳаёти хавф остида қолади.

Ривожланган даврда яшаётган инсоният табиат олдидаги ўз ожизликларини тан олмай қўйган ҳозирги кунда «сеҳрлаб» даволаш фан олами учун янгилик эмас. Инсон олий нерв фаолиятининг бу мўъжизасини тушунтириб беришга қаратилган илмий тадқиқотлар мамлакатимиз ва чет элларда олиб борилмоқда. Жумладан, юқорида қайд этганимиздек академик Н. П. Бехтерева А. Кашпировскийнинг даволаш усулини изчил кузатиб борди, лаборатория анализларини синчиклаб текширди. Ҳа, киши миясидан узатилаётган биомасса шимол шафағидай оддий, кўзга кўринадиган ҳодиса эмас экан. Психотерапевт миясининг электр активлиги, қонининг икки ҳолатидаги: беморни даволаётган ва беморни даволамаётган вақтдаги биохимиявий таркиби қайта-қайта текшириб кўрилди. Маълум бўлишича, наркозсиз операция қилинаётган ёхуд қандайдир касалликдан фориғ бўлиш ниятида психотерапевтик даво қабул қилаётган кишининг организми мавжуд касалликка эм тушувчи дори ишлаб чиқара бошлайди, натижада бемор қонига наркоздан ҳам кучли таъсир қилувчи модда қўшилади. Жарроҳлик столида касал ҳушини йўқотмаган ҳолда оғриқни сезмайди. Бироқ академиклардан П. Симонов ва Н. Бехтеревалар. экстросенс ҳодисасининг физиологик ҳамда, таъбир жоиз бўлса биомолекуляр хоссасини етарли изоҳлашга бу лаборатория анализларининг хулосалари камлик қилади, дейишади.

Экстросенс ҳодисасининг моҳиятини очиб беришни кўп олимлар ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган. Бунга А. Н. Мендельяновскийнинг илмий ишлари, В. А. Кригановнинг «Биоэнергия ва инсон», А. Богдановичнинг «Психотерапевт мактублари» китобларини келтириш мумкин. В. Мессинг ҳам «Ўзим ҳақимда» рисоласини шу ҳодисага бағишлаган.

Мураккаб руҳий мулоқот орқали беморларни даволаш, чекиш, ичиш ва бангиликка бўлган хуморни даф этиш, ўтмишдан фол кўриш, келажакни башорат қилиш ва ўзгача ҳолатга кириш экстросенс ҳодисасида кузатилади. Абу Али ибн Сино эса кишиларнинг томир уришини кўриб, нима касалликдан дард чекаётганлигини айтиб бера олган. Масалан, психология профессорлари Зигмунд Фрейд, Вольф Мессинг, Франтикеш Фредалар одамларни кўзидан, афти-ангоридан, шижоатидан нимани фикрлаётганликларини билишган.

Ҳозирги кунда А. Кашпировский, А. Чумак беморларни психотерапевтик усулда муваффақиятли даволаб келмоқдалар.

Масалан, Аллан Чумакнинг гипноз қилган видеолента, магнитофон пленкаси, сув, юзга суртадиган косметик бўёққа ўтказган «сеҳри» беморларга таъсир қила олади. Каунасда шундай тажриба ўтказилди: психотерапевтнинг экстросенс ҳолатга кирган пайтдаги олинган сурати ҳам беморларга самарали таъсир этгани кузатилди.

«Менинг устозим йўқ, — дейди А. Чумак «Московская правда» газетаси мухбири билан суҳбатда (1989 йил 13 август сони) — Кеч соат ўн бирдан тунги соат тўртгача ичимдан келаётган товушни эшитаман. Бу товуш менга беморларни қандай даволашимни айтиб беради. Бу пайтда яна ҳар хил манзараларни кўраман».

Анатолий Михайловичга келсак, ўзидаги бу ноёб қобилиятни ҳаётида бирор «мўъжиза» юз бериб пайқаб олгани йўқ. У ўрта мактабни битирганидан сўнг ҳужжатларини Киев медицина институтининг психотерапия факультетига топширди. «Биринчи курсдалигимдаёқ, — дейди А. Кашпировский Марказий телевидениенинг спорт программаси Останкино концерт залида олиб борган кўрсатувида,—факультетдан совға қилишган А. Богдановичнинг «Психотерапевт мактублари» китобини зўр иштиёқ билан ўқиб чиқдим. Кишида ҳар қандай истеъдоднинг бошланғич куртаги бўлади, қолган гап уни парвариш қилишда».

Билимини мунтазам бойитиб бориш, жисмоний машқлар билан изчил шуғулланиш, ичиш ва чекиш каби ярамас одатлардан сақланиш А. Кашпировскийнинг ҳаётий мезонидир. Бот-бот психотерапевтик машқларни бажариш шифокорни ўз соҳасининг билимдонига айлантирди, истеъдодини чархлаб, одамларда ўзига нисбатан қатъий ишонч уйғота олди, ниҳоят медицина соҳасида мўъжиза деб ҳисобланаётган наркозсиз мураккаб операцияни амалга оширди.

Марказий матбуот материаллари асосида
Зоҳиржон ҲАЙДАРОВ тайёрлаган.

ШАНБА ОҚШОМИДА

Бастакорнинг ижодий кечаси

ЯҚИНДА М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясида Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, профессор Георгий Мушелнинг 80 йиллик таваллуди нишонланди. Георгий Мушель ўзбек совет санъати ривожига катта ҳисса қўшган, дилрабо куйлари билан халқимизнинг чуқур муҳаббатига сазовор бўлган композитордир. Юбилей кечасида сўз олган Ўзбекистон Композиторлар уюшмаси ҳайъатининг раиси Аҳмад Жабборов Г. Мушелнинг мусиқа санъатига қўшган ҳиссаси ҳақида гапирди.

Таниқли санъаткор, профессор Офелия Юсупова ижросида фортепьяно асарлари янгради. Икки қисмли концерт санъат шайдоларида яхши таассурот қолдирди.

Ҳасан ИБРОҲИМОВ.

Сурат-лавҳалар

Булбуллар сайраган тонг

Ҳа, бу тонг Максим Горький номидаги маданият ва истироҳат боғи булбул, майна, бедана, канарейка, саъваларнинг хонишига тўлиб кетди. Эрталабданоқ турли хилдаги сайроқи қушлар, Ҳиндистон тўтилари-ю, каптарлардан тортиб уй паррандаларини томоша қилишга одамлар кела бошлашди.

Қушларнинг республика кўрик-конкурсига пойтахт, шунингдек Сурхондарё, Наманган, Фарғона, Самарқанд ва бошқа вилоятлардан табиат ихлосмандлари ташриф буюришган. Қизиққанларга улар ўзлари ҳақида бажонидил гапириб беришмоқда. Биринчи суҳбатдошимиз Тошкент вилоятининг Тўйтепа шаҳридан Асқар Тошматов бўлди.

— 10 йилдан бери қушларни парваришлайман,— деди у бизни қатор қўйилган қафаслар томонга бошлар экан. — Хонадонимизда барча шароитлар бор. Кўрикларда қатнашиб, бир неча марта фахрли ўринларни эгалладим. Бугун эса 44 турдаги 180 та қуш олиб келганман.

— Уларни қандай озиқлантиришни ҳар бир киши билиши лозим, — суҳбатга қўшилди Андижон вилоятидаги Ильич шаҳри пионерлар уйининг ходими Ваҳобжон Раҳимов. — Мана, ўзингиз кўриб турибсиз, ҳозир ҳам дон бериб турибман. Конкурсга келтирган 106 та қушлар орасида ноёб канарейкалар, каптарлар талайгина.

Сурхондарё вилоятининг Денов районидаги табиатшунослар станциясининг директори Н. Қурбоновнинг айтишича, ўтган йилги «Биз табиат фарзандлари» республика кўригида 542 ўқувчи қатнашиб, 2-ўринни эгаллашган. Энди бошқа вилоятларнинг табиат ихлосмандлари билан тажриба алмашиш ниятида эканлар.

— Мен эса бундай тадбирда биринчи марта иштирок этишим, — деди пойтахтнинг «Бирлик» массивида яшовчи А. Нарзуллаев. — Қани энди шаҳримизда ҳам сўлим боғлар барпо этилиб, сайроқи қушларнинг маконига айлантирилса.

Хуллас, боғда ким билан таплашманг дилидагини айтади, гўзал табиатга бўлган меҳр-муҳаббат сезилиб турибди. Сайроқи ва ноёб қушларни ҳавас билан томоша қилар эканмиз, ўлкамиз қанчалик гўзалликларга бой эканлигидан кўнгил яйрайди.

Республика кўрик-конкурсида Сурхондарё вилояти ва Тошкент шаҳри вакиллари биринчи ўринни эгаллашди. Тошкент, Бухоро, Фарғона, Самарқанд ва Наманган вилоятларидан келган ихлосмандлар ҳам фахрли ўринларни қўлга киритдилар. Шахсий биринчиликда эса Тошкент шаҳридан П. Петров, Наманган вилоятидан А. Қаххоров ва Самарқанд вилоятидан Х. Маматқулов, Н. Ҳайитбоев ва бошқаларга омад кулиб боқди. Бу жойларда табиатни муҳофаза қилиш ишлари намунали йўлга қўйилгани яққол билиниб турибди.

Ортиқ МАХМАЮСУПОВ.

СУРАТЛАРДА: қушлар байрамида; бир неча марта республика қушлар кўрик-конкурсининг ғолиби, самарқандлик Нуриддин Ҳайитбоев ва Олмалиқ шаҳридаги 18-мактаб ўқувчиси Т. Ломовалар ўз қушлари билан.

Р. Шарипов суратлари.

Жиноят ва жазо

Тавбасига таянмай

ЧОРРАҲАГА қизил чироқда кириб келган номерсиз оқ «Жигули» йўл назоратчисининг ҳуштагига ҳам эътибор бермай кўздан ғойиб бўлди.

— Ада, бу ўша, — деди чорраҳада турган ўспирин отасига ёпишиб, — танидим, ўша йигитнинг ўзи.

Ота фарзандининг ҳаяжонидан, титраб гапиришидан квартираларига тушиб, бор-йўғини ўмариб кетган ўғрилардан бири ана шу машинада ўтиб кетганлигини тезда фаҳмлади. Қўл-оёқлари боғланиб, оғзига латта тиқилган, кўрпа-тўшак остида қолиб кетган боласи кўз олдига келди. Ғазабдан қўллари муштга тугилиб, тишлари ғичирлади.

— Номардлар. Қани энди уларга етиб олсаму бирма-бир таъзирини бериб, тавбасига таянтирсам...

Сергакланиб, ён-атрофга қаради. Ҳуштак чалган милиция ходимларига кўзи тушди.

— Бу машинанинг кетидан қувиш керак, — деди ҳаяжонланиб. — У ерда ўғрилар ўтиришибди...

Квартира ўғрилари. Ҳа, бугунги кунда улар кўпайиб қолишди. Шаҳар ички ишлар бошқармасидан маълум қилишларича, Тошкентда шу йилнинг бошидан бери 2605 дан ортиқ квартирада ўғрилик содир бўлган.

Ҳеч қаерда ишламасдан, ўғирлик билан кун кечирган икки оғайни — Қодир Иброҳимов ва Неъмат Жабборовлар бу сафарги режаларини обдон пишитишди.

Собир Раҳимов район, Мевазор кўчасидаги 37-уйнинг эшик зулфини очиб, ичкарига киришди. Ҳаммаёқ жим-жит. Ҳеч ким йўқлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилгач ишни бошлашди.

— Майда-чуйдаларни олиб юрма, — деб шивирлади Қодир шериги Неъматга. — Қимматроғига ёпиш. Ахир олиб чиқиб кетишни ҳам ўйлашимиз керак-ку!

Бир бор қамалиб чиққан Қ. Иброҳимов бу сўзи билан шеригидан анча «билимдонроқ» эканлигини кўрсатиб қўймоқчи бўлди.

— Биламан, менга ақл ўргатма, — деди шериги ҳам бўш келмай. — Фақат тезроқ ҳаракат қилиш керак.

Икки ҳамтовоқ ҳаш-паш дегунча М. Алиева хонадонидаги Японияда ишлаб чиқарилган 3500 сўмлик «Панасоник» видеомагнитофонини, 2000 сўмлик аёлларнинг дур тақинчоғини, 1400 сўм пул ва 905 сўмлик ҳар хил буюмларни ўғирлаб гумдон бўлишди.

— Ҳеч ким сезмади, — деди Неъмат шеригига кўчага чиққанида.

— Мана энди мазза қиладиган бўлдик.

Ҳа, ҳақиқатдан ҳам улар уч ой босар-тусарларини билмай тaралла-бедод қилиб юришди. 31 ёшли Қодир, 24 ёшли Неъмат тоғни урса талқон қиладиган йигитлардан. Ҳалол ҳаёт кечиришга ўрганмаган бу «улфат»лар пуллари тамом бўлгач, яна эски ишларини қўмсаб қолишди. Улар «кўза кунда эмас, кунида синишини» мутлақо эсдан чиқариб, ўғирликка тушишди...

Хўш, бу ҳамтовоқлар қандай қилиб қўлга туширилди дерсиз. Улар оқ рангли «Жигули» машиналарида оғайнилариникига келиб, ўғирланган магнитофонлардан ўзлари ёқтирган хонанданинг «Хайр, энди» ашуласини эшитиб ўтирганларида милиция ходимлари томонидан ушланди.

Қодир Иброҳимов тўрт йилга, Неъмат Жабборов уч йил муддатга озодликдан маҳрум қилиниб, мол-мулклари давлат фойдасига мусодара қилинди. Қилмиш-қидирмиш деб шунга айтсалар керак-да.

Баъзан шундай бўлади. Бир кўчада қисқа вақт ичида қатор ўғирликлар содир бўлади. Бунга ён-атрофдагиларнинг маҳаллага бегона одам келса суриштирмаслиги, маҳалладаги баъзи қўли эгриларнинг ўзи ҳам сабаб бўлади. Олдинлари уйимиз атрофида бегона кимса ўралашса, тўхтатиб: «Кимни қидириб юрибсиз, кимникига келдингиз» ва шунга ўхшаш саволлар билан мурожаат қилинарди. Ҳозир эса тўғрингиздаги уйни ўмариб кетишадию сиз уйда бўла туриб, ҳеч нарсани кўрмайсиз, эшитмайсиз, бу ҳам етмаганидек, ҳаммадан кейин хабар топасиз.

Мана бир мисол. Нодира кўчасидаги 80-уйда куппа-кундуз куни ўғирлик содир бўлди. Мирсаидоваларнинг уйида ҳеч ким йўқлигидан фойдаланган ўғри девор орқали ҳовлига тушиб, 750 сўм пул, 500 сўмлик чет элда ишлаб чиқарилган магнитофонни ўғирлаб хонадонга 1250 сўмлик зарар етказди. Бир ой ўтар-ўтмас кундуз соат ўн иккиларда ана шу кўчадаги 84-уйга ўғри девор орқали ошиб тушиб Усмоновларнинг 413 сўм пулини ўмариб кетди.

Кейинчалик маълум бўлишига қараганда, ҳар икки жиноятни шу Нодира кўчасидаги 118-уйда яшовчи 25-ҳунар техника билим юртининг ўқувчиси Қодир Тўлаганов содир этган экан. У ўз қилмишидан пушаймон еб, ёшлик қилиб ўйламасдан жиноятни содир этганлигини тан олди, жабрланувчиларга ўғирлаган нарсаларини қайтариб берди. Суд Қ. Тўлагановни икки йилга озодликдан маҳрум этди.

Х. Каберов ҳамтовоқлари Х. Саидхўжаев ва Ш. Шаропова билан Юнусобод массивидаги 4-уй, 32-квартирада яшовчи Каримовнинг уйига эшикни бузиб киришди ва 9431 сўмлик ҳар хил буюмларни ўғирлаб ўзаро бўлишиб олди. Шундан кейин улар шаҳарнинг турли ерларида йигирмадан ортиқ квартираларга ўғирликка тушдилар. Иш шу даражага бориб етдики, кунлардан бир кун Х. Каберов, Х. Саидхўжаев, И. Луқмонов, И. Мирхўжаевлар ўз шериклари — судланган М. Шароповадан қайинсинглиси Абдиманноповaнинг адреси ва телефонини олиб, Сергели—3 массивидаги 32-уй, 4-квартирага «ташриф буюришади». Олдин телефон қилиб, уйда катталар йўқлигини билишгач, ўн ёшли Дилноза ва 8 ёшли Раънога, биз қариндошларингизмиз деб эшикни очдиришади. Саидхўжарев ва Мирхўжаев ичкарига кириб, қизларни ошхонада гапга солади. Шериги Илҳом Луқмонов эса 1698 сўмлик ҳар хил буюмларни олиб чиқиб кетади. Бу ўғриларнинг ҳаммаси ҳам жазо олдилар.

Ф. Исмоилов, А. Набиев, А. Мирсоатовлар ҳам граждaнларнинг шахсий мулкини ўғирлаш мақсадида ўзаро жиноий алоқа боғлаб, шаҳримиздаги бир қанча квартиралардан талайгина тилла буюмлар ва мол-мулкни ўғирлаганлар. Жумладан, улар Шифокорлар шаҳарчасидаги 7-уйнинг 55-квартирасида яшовчи Р. Саъдуллаева уйининг эшигини бузиб, 2985 сўмлик тилла тақинчоқлар ва буюмларни ўғирлаганлар.

Хўш, квартира ўғрилари кўпайиб бораётганлигининг сабаби нимада? Милиция органлари яхши ишламаяптими? Суд практикасидан маълум бўлишича ана шу шахслар кўп вақтлар давомида бир неча бор жазосиз жиноят содир этиш имконига эга бўлганлар.

Шаҳар суди А. Гаврилов, Б. Саркисов, В. Шоаҳмедов, Д. Литвин ва С. Лоджинскийларнинг жиноий ишини кўриб чиқиб, олиб борилган терговда жиддий камчиликлар бўлгани учун ишни қайта терговга топширган эди. Қайта терговдан сўнг улар суд ҳукми бўйича қаттиқ жазога тортилди. Бу ишнинг характерли томони шундаки, А. Гаврилов бундан илгари олти марта судланган ва ўз вақтида хавфли жиноятчи деб топилган экан. Биринчи жиноятни у 14 ёшида содир этган. Кейинги еттинчи марта суд бўлаётган вақтда у 51 ёшда эди. А. Гаврилов билан суҳбатлашамиз.

— 1947 йилдан бери бирон ерда ишлаганим йўқ, — дейди у. — Ҳар сафар жазони ўтаб чиққанимдан кейин 4—5 ой, баъзан 8—9 ой очиқда юриб, яна жиноят қилишга мажбур бўлардим.

— Нима сабабдан?

— Биринчи ҳукм бўйича жазони ўташни тамомлаганимдан сўнг очиққа чиқдим. Борадиган ерим йўқ. Биронта жойга ишга олишмади «ётиб чиққансан» деб. Ваҳоланки ахлоқ тузатиш меҳнат колонияси маъмурияти қамоқдан чиққандан сўнг мени ишга жойлаштириши, яшаш учун жой билан таъминлаши керак эди. Ундай қилишмади. Беш-ўн кун лақиллаб юриб, жонимдан тўйиб кетдим. Яна ўғирлик қилишга мажбур бўлдим.

Нега энди милиция органлари, айниқса участка милиция инспекторлари ва бу ишга алоқадор мутасаддилар қамоқ жойидан бўшаб келган шахслардан судланганликлари тўғрисида справка олиш билан кифояланадилар? Қаерда, қандай яшаётганликлари билан қизиқмайдилар? Ахир А. Гаврилов юқорида айтилган жиноятларни Тошкент шаҳрида бир йил давомида (44 маротаба квартираларга ўғирликка тушган) пропискасиз яшаб содир этди-ку!

Ошкоралик ва қайта қуриш даврида яшаётган эканмиз ҳар бир инсоннинг кимлигидан қатъий назар, қонун-қоидани четлаб ўтишига йўл қўймаслигимиз керак. Меҳнатсиз даромад йўлида кун кечириб, квартирама-квартира санғиб ўғирликка тушаётганлар ва бировларнинг ҳисобига кун кечираётганларга нисбатан мурosaсиз бўлайлик.

Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

БОГЕМИЯ ТАҚИНЧОҚЛАРИ

Чехословакиянинг Яблонец шаҳрида машҳур шиша тақинчоқларни ишлаб чиқарувчи корхона жойлашган. Бу ерда юз хилдан зиёд шиша буюмлар ишлаб чиқарилади. Турли-туман маржонлар, тўғнағичлар, зираклар, билагузуклар шулар жумласидандир. 1711-йилда икки шишапаз ака-ука қимматбаҳо тошлардан ҳеч фарқ қилиб бўлмайдиган шиша олишга муваффақ бўлган эди. Богемия тақинчоқларини ишлаб чиқараётган фабрикага ўша вақтларда асос солинганди.

МЕТРОДАГИ «ҚУЁНЛАР»

Париж жамоат транспорти бошқармасининг маълумотларига қараганда, ҳар йили Франция пойтахтининг метро линиялари бўйлаб камида тўрт юз минг йўловчи паттасиз саёҳат қилади. Бу жами йўловчиларнинг қарийб ўн фоизини ташкил этади. «Қуёнлар» давлат хазинасига ҳар йили 250 миллион франк зарар келтиради.

ПИЁЗ РАД ЭТИШ МАЪНОСИНИ АНГЛАТАДИ

Хитойнинг жануби-ғарбий қисмида чжуан элати яшайди. Ана шу элатга мансуб маҳаллий куёвлар совчи билан бирга ўз маҳбубаларига дуррача юборишади. Жавоб тариқасида у йигитга ўз қўли билан тўқиган хонаки пойафзални юбориши керак. Пойафзалга қўшиб юборилган бананлар шодаси келиннинг никоҳга розилигини англатади. Агар банан ўрнига кўк пиёз қўшиб юборилган бўлса бу келиннинг қатъиян қарши эканлиги маъносини билдиради.

УЗУК ВА МИКРОБЛАР

Никоҳ узукларини тақиб юриш гигиена талабларига жавоб берадими? Британиялик медиклар ана шу саволга рад жавобини беришади. Улар ўнлаб кишиларнинг узукларини микроскоп остига қўйиб текшириб чиқишибди. Буни қарангки, уларда 1600 хил бактериялар топилибди. Уларнинг айримлари касаллик тарқатадиган микроблар экан.

ОБЪЕКТИВДА — БЕРЛИН

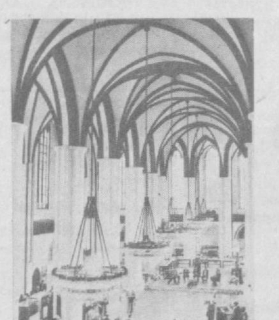

СУРАТДА: Германия Демократик Республикасининг пойтахти Берлиндаги асл қиёфаси қайта тикланган «Николай-Кирхе» черкови. Унинг теварагидаги тарихий кварталнн Берлиннинг бешиги деб аташади. Яқинда 750 йиллигини нишонлаган шаҳарнинг таржимаи ҳоли ана шу ердан бошланади.

АДН — ТАСС сурати.

ҚИШ УЙҚУСИДАГИ ҚЎЙЛАР

Шотландиянинг Эдинбург шаҳри олимлари тасдиқлашига қараганда, яқин орада уй ҳайвонларини қишда ем бериб боқишнинг кераги бўлмай қолади. Маълум бўлишича, уларнинг ҳам айиқларникидек, қишки уйқу жараёнларини бошқарувчи генлари мавжуд экан. Бу борада қўйларнинг истиқболи маъқулроқ, деб ҳисобланмоқда. Қўйлар ёз давомида қишки уйқуга етарли ёғларни ғамлаб олиши мумкин экан.

САЙР ҚИЛУВЧИЛАР ХАВФСИЗЛИГИНИ КЎЗЛАБ

Франциянинг Ҳинд океанидаги денгиз орти департаменти ҳисобланмиш Реюньон оролида тунги сайр ишқибозларининг хавфсизлигини таъминлашнинг ўзига хос усулини ўйлаб топишди. Қатор жамоат ташкилотлари ва раҳнамо ташкилотлар, шу жумладан пиво ишлаб чиқарувчи «Бурбон» компанияси ёрдамида ёзувлари тунда нурланиб турувчи майкалар ишлаб чиқарилди. Майкаларнинг нурланувчи расм ва ёзувлари олисдан ҳайдовчиларнинг кўзига ташланади. Улар ўз вақтида тезликни пасайтиришлари ва бахтсиз ҳодисанинг олдини олишлари мумкин бўлади. Дастлабки минг дона ана шундай майка оқшомлардан бирида Сен-Жозеф шаҳри кўчаларида сайр қилиб юрган ўсмирларга бепул тарқатилди. Кутилмаган совға ҳаммага маъқул бўлди. Ушбу ташаббусдан молиявий фойда кутиш беҳуда бўлса ҳам, бир нарса аниқ — вақти билан тундаги йўл фалокатлари сони камайиб боради, деб ёзади «Котидьен де ла Реюньон» газетаси.

«ЕВРОПА МЕЪМОРЧИЛИГИ ШАҲАРЧАСИ»

Брюсселдаги шаҳар боғининг икки ярим гектар майдонни эгаллаган территориясида ғаройиб кўргазма жойлашди. Бельгиялик рассомлар, безатувчилар, мультипликаторлар ва қурувчиларнинг куч-ғайрати билан бу ерда «Европа меъморчилиги шаҳарчаси»нинг қурилиши тугалланди. Шаҳарчада «Умумий бозор»га аъзо бўлган 12 мамлакатдаги ҳаммага маълум бинолар ва меъморчилик ёдгорликларининг митти нусхалари жойлаштирилди. Иморатларнинг ҳаммаси ниҳоятда аниқ ва юксак дид билан ясалган. Кўргазма билан катталар ҳам, кичкинтойлар ҳам қизиқиб танишишяпти.

СУРАТДА: Лондондаги машҳур «Бит Бен» соатининг нусхаси шаҳарча экспозициясида.

АДН — ТАСС сурати.

ХАВФЛИ МЕҲМОНЛАР

Африкада илонлар билан юзма-юз келиш оддий ҳол ҳисобланади. Аммо ганалик деҳқон аёл Экуа Баа билан бўлганидек, бир кун мобайнида олтита судралиб юрувчига дуч келиш камдан-кам одамга «насиб этади». Экуа дастлабки икки илонни далада ишлаётганида ёнгинасида кўриб қолди. У ўзини йўқотиб қўймай чопқи билан уларнинг бошини танасидан жудо қилди. Орадан ҳеч вақт ҳам ўтмаган эдики, у яна икки кутилмаган меҳмонни учратиб қолди... Чошгоҳга келиб эгатнинг ҳар икки томонида олтита боши узилган илон ётарди. Экуа хавф-хатар билан ўйнашмаслик учун илонларни йиғиб, қишлоққа қайтди. Қишлоқдагилар уни рўйхуш бермай кутиб олишди. Баъзилар унинг довюраклигига қойил қолишган бўлса, кўпчилик: жамоа учун бу хавф-хатардан дарак эмасмикан, деб ўйланиб қолди. Маҳаллий ривоятларга қараганда, жуфт-жуфт бўлиб, яна бир йўналишда ҳаракат қилаётган илонлар кўнгилсиз воқеалардан дарак беради.

«УЛИСЕС» НЕГА ХУРСАНД!

Барселона ҳайвонот боғида «Улисес» лақабли айри думли кит ва ҳайвон ўргатувчи Пако (суратда) иштирокидаги томошалар ҳамиша кўпчилик эътиборини жалб этарди. Аммо вақт ўтиши билан «Улисес»нинг узунлиги 5 метрга етиб, вазни эса 3.000 килограммдан ошиб кетди. Сув ҳавзаси унга торлик қилиб қолди. Маъмурлар шу сабабли уни кенгроқ ерга ўтказишга қарор қилишди. «Улисес» эҳтимол шу сабабдан Пакога мамнун жилмаяётгандир.

ЭФЭ — ТАСС сурати.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

25 сентябрдан 1 октябргача Телепрограммалар

Душанба, 25

● ЎзТВ

11.30 Физика. Газдаги жараёнлар ва уларнинг техникада қўлланилиши.
12.00 «Буковина менинг муҳаббатим ва қайғум». Фильм-концерт.
12.30 Математика. Натурал сонлар.
13.00 «Оқшом тушишига бор ҳали». Бадиий фильм («Ленфильм»).

* * *

17.00 «Сўзи билан иши бир», «Медео рицарлари». Телефильмлар.
17.40 Болалар учун. «Санъат ғунчалари».
18.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Спартак» (Оржоникидзе). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Янгиликлар.
19.50 «Липа дарахтлари соясида». Телефильм.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 «Тилга эътибор...» Ўзбекистон ССРнинг Тиллар тўғрисидаги Қонуни лойиҳасини муҳокама қиламиз.
20.55 Ўзбекистон Давлат телерадиосининг Д. Зокиров номидаги халқ чолғу оркестри концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Икки кишилик вокзал». Бадиий фильм. 1-серия («Мосфильм»).
23.35 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Акс этиш» (такрор., рус.).
20.00 «Она юртинг азиз бўлса». Ҳужжатли фильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ёзувчи ва ҳаёт». Тожикистон халқ ёзувчиси Жалол Икромий туғилган куннинг 80 йиллигига бағишланган тантанали кеча.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 Мультфильмлар: «Бўталоқ ва хўтик қандай қилиб мактабга боришди», «Ит ва мушук».
9.35 «Бевосита алоқа». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм (Польша).
10.25 Футбол шарҳи.
10.55 «Шевченко номли билим юрти». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Киев).
11.40 «Лаҳзалар». Фильм-балет («Экран»).
12.10 «Мадонна учун уй».
12.55 «Чашмалар».

* * *

16.05 «Фақат овоз». Фильм-концерт («Экран»).
16.35 «Ижарачилар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Горький шаҳри).
17.05 «Онам, дадам ва мен».
17.35 «Қум соат». Мультфильм премьераси.
17.45 «Нимага ишонаман». СССР халқ депутати, Белоруссия Компартияси Гродно область комитетининг секретари В. М. Семенов ҳақида телевизион очерк (Минск).
18.15 Болалар соати (француз тили дарси билан).
19.15 Халқ куйлари.
19.25 «Бахтли одам». Катталар учун мультфильм премьераси.
19.35 Футбол шарҳи.
20.05 Социалистик мамлакатлар бал рақслари ижрочилари XIII Халқаро конкурси қатнашчиларининг кўргазмали чиқишлари. «Дружба» универсал спорт залидан кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 Социалистик мамлакатлар бал рақслари ижрочилари XIII Халқаро конкурси қатнашчиларининг кўргазмали чиқишлари (давоми).
23.40 «Дунё воқеалари».
23.55 Д. Шостакович. Скрипка ва оркестр учун 1-концерт.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15, 12.20 «Табиат табиатга кўмакчи». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Тарих. 9-синф. Якобин диктатураси.
10.05 Итальян тили.
11.05 «Онам, дадам ва мен».
11.35, 12.40 Астрономия. 11-синф. Астрономиянинг амалда қўлланилиши.
12.05 «Бу дунёни ҳаяжонлантирмоқда».
13.10 Миллатлараро муносабатлар ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.

* * *

18.25 Янгиликлар.
18.35 Бокс. Жаҳон чемпионати.
19.20 Қалмиқ АССР Давлат телерадиоси. «Ҳаётнинг машаққатли даласи» (Элиста).
20.00 СССР Олий Совети сессиясида. Танаффус пайтида (21.00) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!

Сешанба, 26

● ЎзТВ

17.00 Болалар учун фильмлар: «Сеҳрли най», «Олтиндан қиммат».
17.35 Телефильм.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Мактаб ва ўқувчи». Бевосита мулоқот.
19.15 «Давр тақозоси билан». Озиқ-овқат программасини ҳал этишдаги баъзи бир муаммолар ҳақида. Андижондан кўрсатув.
19.45 «Комсомол прожектори».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Қардош халқлар иттифоқи». КПСС Марказий Комитетининг миллий масалага бағишланган Пленуми материалларини муҳокама қиламиз.
20.50 «Навоийхонлик». Музикали программа.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Долзарб дамлар қадри». Боғот район машина пахта йиғим-терими илғорлари ҳақида.
22.40 «Икки кишилик вокзал». Бадиий фильм. 2-серия.
23.50 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Георгий Седов». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
20.50 «Тошкент» студияси кўрсатади. Якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланаётган кишилар ишлаб чиқарган товарларнинг кўргазмасидан репортаж.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ёшлар ва қайта қуриш». Тожикистон Компартияси Марказий Комитети ва Тожикистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қўшма пленумидан репортаж. 1-кўрсатув.
23.05 «Кузги марафон». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 «Кодралар оҳанги». «Чобэнаш» халқ куйлари оркестри чалади. Кишиневдан кўрсатилади.
9.30 «Қувноқ стартлар».
10.15 «Офтобжон учун ёстиқча». Мультфильм.
10.25 «Пани Мария». Бадиий фильм («Ленфильм»).
11.50 Болалар соати (француз тили дарси билан).

* * *

16.05 «Тошлар териш даври». Фильм-концерт («Экран»).
16.55 Мамлакат телестудияларининг ҳужжатли фильмлари: «Устага ёрдам» (Тошкент), «Ғалаба қилиш ҳуқуқи» (Горький шаҳри).
17.35 «Импульс».
18.20 «Экология чегара билмайди» (Қозоғистон ССР Давлат телерадиоси ва Чехословакия телевидениеси).
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар» программасига илова.
20.15 Катталар учун мультфильмлар: «Сандиқ», «Меҳмонхона».
20.30 Адабий-бадиий видеоканал. 1-қисм.
21.30 «Время».
22.05 Оператив маълумотларга кўра (СССР ИИМ хабар қилади).
22.15 Адабий-бадиий видеоканал. 2-қисм.
23.30 «Дунё воқеалари».
23.45 Адабий-бадиий видеоканал. 3-қисм.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15, 12.15 «Сирин қуши сири». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 10-синф. Шахс.
10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Тарих. 7-синф. Ўрта аср қишлоғи.
12.05 Янгиликлар.
13.10 «Хусусий воқеа». Ҳужжатли фильм премьераси. Стоматологияда янги усуллар ҳақида (Шимолий Кавказ кинохроника студияси).
13.30 «Хайрли таваккал». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия).

* * *

18.20 Янгиликлар.
18.30 СССР Давлат телерадиоси Катта симфоник оркестри ижросида Д. Гершвин асарларидан концерт.
19.10 Бокс. Жаҳон чемпионати.
20.00 СССР Олий Совети сессиясида. Танаффус пайтида (21.00) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!

Чоршанба, 27

● ЎзТВ

11.30 Биология. Тур критерийлари.
12.00 «Маслаҳатли иш...». Телефильм.
12.30 Химия. Тузларнинг гидролизлари.
13.00 «Она юртинг азиз бўлса». Ҳужжатли фильм.

* * *

17.00 Телефильм.
17.20 «Бошқариш муаммолари-89» XI Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари — студиямиз меҳмони (рус.).
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Гулхан» журнали саҳифаларида.
18.50 «Оазис». Жаҳон туризм кунига (рус.).
19.20 «Ёзувчи ва замон» (такрор.).
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 «Дала неъматлари — эл дастурхонига».
20.50 Ўзбекистон ССР Давлат телерадиоси Ю. Ражабий номидаги мақомчилар ансамблининг солистлари М. Ҳасанова ва Б. Дўстмуродов концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Ахборот».
22.20 Реклама.
22.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Оила».
23.30 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 Болалар учун фильм. «Сеҳрли тун» («Грузия-фильм»).
20.35 «Чорраҳа». Пахта йиғим-терими мавсуми ва автотранспорт муаммолари.
21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Пульс». Информацион кўрсатув.
21.15 Реклама.
21.20 «Мангу доира». Телефильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Ёшлар ва қайта қуриш». Тожикистон Компартияси Марказий Комитети ва Тожикистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қўшма пленумидан репортаж. 2-кўрсатув.
23.00 Фильм-концерт.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «...16 ёшгача ва ундан катталар» программасига илова.
9.50 Мультфильмлар: «Чўртан балиқ амри билан», «Ерости ўтиш йўли».
10.25 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. «Бугунги кунимизнинг мероси» (Яман Араб республикаси).
11.00 «Саёҳатчилар клуби».
12.00 Х. Ишболдин куйлайди. Қозондан кўрсатилади.
12.20 «Баҳо». Телевизион бадиий фильм.
14.10 Ҳужжатли фильм.
14.30 «Умидимиз баҳори». Илмий-оммабоп фильм.
15.20 Н. Островский. «Пўлат қандай тобланди».
16.05 «Музикали хазина». В. А. Моцарт. Флейта ва фортепьяно учун сонаталар.
16.45 Телевизион ҳужжатли фильм.
17.15 «Бор бўл, музика». «Нино» фольклор хореографик ансамблининг концерти (Тбилиси).
18.00 Жаҳон туризм кунига. «Россиянинг олтин ҳалқаси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Фора» ижодий уюшмаси).
18.15 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
20.15 «Кўк конверт». «Солдатлар куйлаганда» программасига келган хатлар асосида.
21.30 «Время».
22.00 Актуал интервью.
22.10 Футбол. Европа кубоклари.
24.00 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15, 12.15 «Ғорлар куйи». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 11-синф. Алгоритмлар плюс робот.
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Н. В. Гоголь. «Тарас Бульба». 7-синф.
12.05 Янгиликлар.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Бокс. Жаҳон чемпионати. 1/4 финал.
20.00 СССР Олий Совети сессиясида. Танаффус пайтида (21.00) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!

Пайшанба, 28

● ЎзТВ

11.30 Табиатшунослик. Ер ва осмон жисмлари. Планеталар.
12.00 «Имконият». Телефильм.
12.30 Жамиятшунослик. Миллатлараро муносабатларнинг ривожланиш жараёни.
13.00 «Георгий Седов». Бадиий фильм.

* * *

17.00 Болалар учун. «Колокольчик» (рус.).
17.30 «Музикали сайр». Эстрада программаси.
18.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Нефтчи» (Боку). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Янгиликлар.
19.50 Телефильм.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Демократияни ўрганамиз». Ўзбекистон ССРнинг сайловлар тўғрисидаги Қонуни лойиҳасини муҳокама қиламиз.
20.50 «Деҳқоним менинг». Музикали-адабий композиция.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Долзарб дамлар қадри».
22.45 «Ретро». Экранда — «Ўзбекфильм» киностудиясининг фильмлари. «41-йил олмалари».
00.10 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.40 Камер куйларидан концерт.
20.10 Реклама.
20.20 «Биринчи комсомол қиз». Бадиий фильм («Мосфильм»).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Омадли қиз». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 «Ботир нима учун куйламаяпти». Ҳужжатли фильм премьераси. Иттифоқдош республикалар ҳайвонот боғлари муаммолари ҳақида («Қозоқфильм»).
9.20 «Ватривчанлар куйлайди». Львовдан кўрсатилади.
9.45 Мультфильмлар: «Картон соатлар майдони», «Оққушлар».
10.20 Футбол. Европа кубоклари.
12.25 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
13.25 Спорт программаси. Футбол. Европа кубоклари; Бокс. Жаҳон чемпионати.
15.25 «Севимли шеърлар сатрлари».
16.00 Москва шаҳар халқ чолғулари оркестри ижро этади.
16.25 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Маллалар», «Аралашиш».
17.15 «Дунё болалари нималар ҳақида куйлашади». «Дарвозаси тиллодан» (ЧССР).
18.05 Мультфильмлар: «Қуёнлар қуёнчани чўчитишди», «Оққуш пати», «Каккули соат».
18.40 «Ҳокимият — Советларга».
19.10 «Дунё воқеалари».
19.25 Футбол. Европа кубоклари.
21.30 «Время».
22.00 МТ экранида биринчи марта. «Қаҳрамон учун кўзгу». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар (Свердловск киностудияси).
00.15 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15, 12.15 «Синф». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.45 Табиатшунослик. 5-синф. Сайёрамиз — Ер.
9.55 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.25 «Денгиз инженери Борис Малинин». Илмий-оммабоп фильм.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Физика. 8-синф. Табиатда ва техникада иссиқлик узатиш.
12.05 Янгиликлар.
13.10 «Масхарабозлар». Фильм-концерт («Экран»).

* * *

18.05 Янгиликлар.
18.15 Бокс. Жаҳон чемпионати. 1/4 финал.
19.30 Волейбол. Европа чемпионати. Эркаклар. СССР — Польша терма командалари. Швециядан кўрсатилади.
20.00 СССР Олий Совети сессиясида. Танаффус пайтида (21.00) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!

Жума, 29

● ЎзТВ

17.00 «Инсон ва табиат». Кинопрограмма.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Ёзувчилар — болаларга».
18.45 «Ташаббус кимга керак?». Ҳужжатли фильм премьераси («Ўзбектелефильм»).
19.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бурч». Байналмилалчи жангчилар ҳақида ҳикоя.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 «Хат ва ҳаёт».
20.50 Чолғу куйларидан концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 Реклама. «Аэрофлотда имтиёзлар».
22.30 «Эртага — премьера». Кинокўрсатув.
23.40 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Айни ҳаракат пайти».
20.20 «Соло». Телефильм.
20.45 «Ёшлик» студияси почтасидан.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «02» хабар қилади: ахборот, хроника».
22.15 «Ўлимидан кейин мукофотлансин». Бадиий фильм (рус.).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Инсон институти».
10.05 «Инжиқ қиз». Мультфильм.
10.25 «Қаҳрамон учун кўзгу». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
12.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
13.25 «Кўк конверт». «Солдатлар куйлаганда» программасига келган хатлар асосида.

* * *

16.05 Телевизион ҳужжатли фильм.
16.55 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида».
17.25 Коми АССР Давлат «Асья Киа» ашула ва рақс ансамблининг концерти.
18.05 Болалар учун фильм. «Сен учун, Анка» (РСР).
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 ВЦСПС Пленуми нималарни ҳал қилди.
20.00 «Кинопанорама».
21.30 «Время».
22.05 Актуал интервью.
22.15 «Нигоҳ».
23.45 «Бу бўлган..., бўлганди...».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15, 12.15 «Бу ғалати Куросио». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Тарих. 5-синф. Москва — Рус давлатининг пойтахти.
10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Адабиёт. 6-синф. Масаллар ҳаёти.
12.05 Янгиликлар.
13.10 Ритмик гимнастика.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Бокс. Жаҳон чемпионати. Ярим финал.
19.30 Пропагандистлар кунига. Монологдан мулоқотга.
20.00 СССР Олий Совети сессиясида. Танаффус пайтида (21.00) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!

Шанба, 30

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.

*

10.00 «Шанба экрани». Кинопрограмма.
10.30 Адабий ўқиш. А. Қодирий. «Ўтган кунлар». 2-кўрсатув.
11.20 «Объективда — қайта қуриш» (рус.).
11.55 «Қўғирчоқлар—менинг дўстларим». Кўрсатув Республика қўғирчоқ театрининг 50 йиллигига бағишланади.
13.10 «Ёнғиндан сақланинг!».
13.40 «Лалварлик овчи». Бадиий фильм («Арманфильм»).
14.55 «Касаба союзлари ҳаёти». Бевосита мулоқот.

* * *

17.55 Кўрсатувлар программаси.
18.00 Ўсмирлар учун. «Ровесник» (рус.).
18.45 «Келинг, бир кулишайлик» (такрор.).
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 Долзарб мавзу. Янгийўл шаҳрининг экологик аҳволи.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Ишбилармон кишилар». Ҳужжатли фильм премьераси («Ўзкинохроника»).
21.20 «Якшанба куни ҳайвонот боғида». Кинолавҳа.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси. Фрунзедан кўрсатилади.
23.05 Пахтакорлар учун кечки музикали программа.
00.05 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 Ритмик гимнастика.
9.15 «Савту калом». Адабий-музикали кўрсатув.
10.05 Кинокомедия.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

17.30 Кўрсатувлар программаси.
17.35 «Учта эртак». Мультфильм.
17.45 Реклама.
17.55 Саргузашт фильмлар экрани. «Сержант Цибулининг дала ҳовлига саёҳати».
19.10 «Айил ажари». Кант район «Алга» колхози.
19.40 «Корогоч». Сатирик киножурнал.
20.00 «Мезгил».
20.30 «Жусуп мамай бизде меймана».
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси.
23.05 «Иссиққўл-89». Фестиваль меҳмонлари Н. Ескалиева, А. Малинин ва «Ялла» ансамбли куйлайди.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 «Уй академияси».
9.30 «Шкрибляки». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Киев).
9.50 Йил фасллари. Сентябрь.
10.50 «Монрепо». Телевизион ҳужжатли фильм.
11.10 «Муқаддас Тойук». Якутскдан кўрсатилади.
11.30 «Социализм мамлакатларида».
12.00 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
13.00 «Дунё воқеалари».
13.15 «Объектив».
13.45 Т. Хренников. Ля минор торли квартети.
14.00 «Шанба — ота-оналар куни». Миллий мактабларни ривожлантириш ҳақида.
15.30 А. П. Чехов. «Бенефис бугун ва эртага». Л. Толстой номли Липецк Давлат драма театрининг спектакли. Премьера.
17.15 «Лабиринт». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Владивосток).
17.45 Режиссёр В. Жалакявичюс фильмлари. «Дўзахда якшанба куни» (Литва киностудияси).
19.30 «Планета». Халқаро программа.
20.30 Киноафиша.
21.30 «Время».
22.05 Актуал интервью.
22.15 «Телетомошабин ҳамроҳи».
22.45 «Характерлари тўғри келмади». Телевизион бадиий фильм премьераси («Экран»).
00.05 Оммабоп куйлар янгиликлари. «А» программаси.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.
8.45 «Қишлоқ янгиликлари».
9.45 Кичик концерт.
10.00 «Ҳарбий дала қиссаси». Бадиий фильм, субтитр билан (Одесса киностудияси).
11.30 Янгиликлар.
11.40 «Н. Ф. И. жумбоғи». И. Л. Андроников иштирокида телевизион бадиий фильм («Ленфильм»).
12.40 Иттифоқдош республикалар кинопублицистикаси. «Қайта қуриш барометри». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Вильнюс).
13.15 Спорт ҳамма учун.
13.30 «Тараснинг йўллари». 4-кўрсатув — «Мен яна эркин кушман» (Киев).
14.30 МТ фондидан. «Замин ўғлони». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Грузия-фильм»).
16.45 «Денгизга йўл». Польша денгиз лигаси иши ҳамда ёшларни денгизчилар руҳида тарбиялаш муаммолари ҳақида.
17.20 Янгиликлар.
17.30 Мультфильм.
17.50 СССР халқ артисти А. Днишев ҳамда СССР халқ артисти Н. Некрасов раҳбарлигидаги СССР Давлат телерадиоси халқ чолғулари академик оркестрининг концерти.
18.45 Бокс. Жаҳон чемпионати. Ярим финал.
19.35 Москва — Копенгаген телекўприги.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
21.30 «Время».
22.05 Телевизион музикали абонемент. «Совет Маданият фондининг хайрия кечаларида». «... Пушкинга».
23.25 Янгиликлар.
23.30 «Е. Габрилович — экран ёзувчиси».

Якшанба, 1

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.

*

10.00 «Оила даврасида». Кинопрограмма.
10.40 «Бу сирли олам». Коинотда ягонамизми?
11.10 «Мовий тоғлар ёки ҳақиқатдан йироқ воқеа». Бадиий фильм («Грузия-фильм»).
12.50 «Мактаб ислоҳоти — ҳаётга!».
13.20 «Халқ ижодиёти». Халқ бахшиси Мардонақул Авлиёқул ўғли туғилган куннинг 100 йиллигига.
14.20 «Замандас». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун программа (қозоқ тилида).
15.20 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ҳамшаҳарлар» (такрор.).
16.20 «Бош вазифа». Тошкент шаҳар Киров район халқ таълими бўлимининг муассасалари иши ҳақида телеочерк (рус.).
16.35 Реклама.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Санъат оламида». Етукликнинг туғилиши. 1-кўрсатув (рус.).
18.40 «Кино санъати усталари». СССР халқ артисти Р. Пирмуҳамедов (такрор.).
19.30 Халқаро ҳаёт. «Хитой: 40 йил социализм йўлидан».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг матбуот марказида.
20.30 «Якшанба оқшомида». Музикали-дам олиш программаси.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Ахборот».
22.20 «Бўстон». Тележурнал.
23.40 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Информацион-музикали программа.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Шунқорлар учишни ўрганяптилар». Республика Ички ишлар министрлигининг болалар рақс ансамбли.
11.00 «Тожикфильм»нинг 60 йиллигига. «Узоқ урушдаги қисқа учрашувлар». Бадиий фильм (рус.).

* * *

17.25 Кўрсатувлар программаси.
17.30 «Тақиқланган зона». Бадиий фильм.
19.00 «Новости».
19.15 Музикали ҳаёт янгиликлари.
20.00 «Жаҳон бир ҳафта ичида».
20.15 «Телетомошабин ҳамроҳи».
20.30 «Таронаҳои Шарқ».
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Гулшани адаб». Шоир Ашур Сафарнинг китобхонлар билан учрашуви.

● МТ I

8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».
11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув.
12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах.
13.00 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Париларнинг кузги совғаси». Бадиий фильм («Беларусьфильм»).
14.30 «Музикали киоск».
15.00 Очиқ эшиклар куни.
15.45 Мультфильмлар: «Қушлар бозори», «Ўрмон саргузашти».
16.00 Хитой миллий байрами — Мустақиллик эълон қилинган кунга. «Хитой: минг йилликлар ва йиллар». Кинопрограмма.
17.00 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. «Хитой халқ рақси «Янге».
17.30 «Қишлоқ янгиликлари».
18.30 «Халқаро панорама».
19.15 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади.
19.30 Бокс. Жаҳон чемпионати. Финал.
21.30 «Время».
22.00 Эфирда музика. Халқаро музика кунига бағишланган махсус сони.
24.00 П. Гоген. Ўтмишдан бир назар.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.50 «Сўнгги учрашув». Телевизион бадиий фильм (ГДР).
10.15 Халқ оҳанглари.
10.30 «Она-замин ташвишида». «Номаълум ер». Ҳужжатли фильм премьераси. В. Докучаев, В. Вернадскийнинг илмий ишлари ҳақида («ЦНФ»).
11.20 «Шарқий Сибирь». Киножурнал.
11.25 «Акс садо: ҳафтанинг воқеалари».
11.40 Эстония ССР Давлат телерадиоси. М. Мусоргский. «Хованщина». «Эстония» Давлат академик опера ва балет театрининг фильм-спектакли (Таллинн).
14.30 МТ фондидан. «Замин ўғлони». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар.
16.45 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Совет немислари: эмиграциядан «тикланиш давригача» (Оренбург).
17.20 СССР ИИМ хабар қилади.
17.30 Миллий баскетбол ассоциацияси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати.
18.30 Д. Брубек. Икки фортепьяно учун композиция.
18.40 «Осмон қасрига қарши кўзғолон». Мультфильм премьераси.
20.25 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Агар сиз...».
21.30 «Время».
22.00 «Қанотлар кенг ёйилганда». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
23.30 Янгиликлар.
23.35 Волейбол. Европа чемпионати. Эркаклар. Ярим финал. Швециядан кўрсатилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар илоараси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.